Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat — פרייז 20 גראשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 262/1257 | Łódź, Środa 16 listopada 1927 | פינפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך, כא מרחשון תרפ"ח | Nr. 262/1257

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

דער מוראדיגער אויפרייס אין פּיטסבורג.

אויפגעריסען די גרעסטע גאַז-ציסטערנע אין דער וועלט. - א שטיק פון דער ציסטערנע פאַלט אויף א טראַמוואַי און צושמעטערט איהם אויף שטיקער. - 6 הונדערט געליטענע.

ניו-יאָרק, 15. (ספּ. טעל.) וועגען דער שרעקליכער קאַטאַסטראָפע, וואָס איז געשעהן אין פּיטסבורג (אַמעריקא) בעת וועלכער ס'האָט אויפגעריסען אַ גאַז-רעזערוואואַר ווערען מיטגעטיילט פאָלגענדע פּרטים. די ציסטערנע האָט געהערט צו דער געזעלשאַפט „עקוויטעבל" און האָט געהאַלטען 5000 קוביק-פוס, דאָס איז געווען די גרעסטע ציסטערנע אין דער וועלט,

אין דער גאַזאָווניע האָבען בשעת מעשה געאַרבייט 300 מענשען. ביז-איצט האָט מען אַרויסגעצויגען 30 דער-הרג'עטע. סך הכּל האָבען פון דער קאַ-טאַסטראָפע געליטען 600 פּערזאָן, אַר-בייטער און איינוואוינער פון דער שטאָט.

דער אויפרייס איז געווען אַזאַ גע-וואַלטיגער, אַז די מעכטיגע שטאָהל-פונדאַמענטען און „שטאָהל-ראַהמען פון דעם רעזערוואואַר זענען אַוועקגעשליידערט געוואָרען אויף אַ מרחק פון עטליכע מייל ווייט. אַרום 200 קינדער, וועלכע האָ-בען זיך גראָד געשפּילט אויף אַ שול-הויף מיט עטליכע גאַסען ווייטער פון דער ציסטערנע זענען פאַרוואונדעט גע-וואָרען.

די באַפעלקערונג איז אין פּאַניק אַרויס אויף דער גאַס. אויף איין טראַמוואַי, ווייט פון דער קאַטאַסטראָפע, איז אַראָפּגעפאַלען אַ קאָלאָסאַל שטיק אייזען און האָט דעם וואַגאָן צושמעטערט אויף שטיקער. די פּאַסאַזשירען זענען פאַר-וואונדעט געוואָרען.

אין די פאָרשטעדט פון פּיטסבורג האָבען זיך די הייזער געוואַקעלט ווי בשעת אַן ערד-ציטערניש. גאַנצע גאַסען זענען פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין חורבות. די טעלעפאָן- און טעלעגראַף-דראָטען זענען פאַרניכטעט געוואָרען.

דאָס וואַסער האָט אָנגעהויבען פאַר-גיסען די צושטערטע הייזער. פּאָליציי, מיליטער און פייערלעשער זענען פאַר-נומען מיט דער רעטונגס-אַקציע.

די קאַטאַסטראָפע איז, ווי מ'איז זיך משער פאָרגעקומען צוליב אַ פּאַפּיראָס, וועלכען עמיצער האָט פאַרוואָרפען נע-בען אַן עפענונג פון דער גאַז-צוסטערנע.

ערב וויכטיגע געשעהענישען אין רומעניען

סענסאַציאָנעלער בעפרייאונגס-אורטייל פון געריכט אין פּראָצעס פון פּרינץ קאַראָל'ס אָנהענגער מאַנאילעסקו.

בוקאַרעשט, 15 (ספּ. טעל.) היינט האָט דאָס בוקאַרעשטער קריגס-געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל אין פּראָצעס פון געוו. מיניסטער מאַנאי-לעסקו, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין מלוכה-פאַרראַט, דהיינו געפינען זיך אין בעציהונגען מיט דעם ג. קרוין-פּרינץ קאַראָל. דאָס געריכט האָט מאַ-נאילעסקו'ן פרייגעשפּראָכען, ד. ה. אָנערקענט, אַז דער קאָנטאַקט מיט'ן געוו. קרוין-פּרינץ, וועלכער פיהרט איצט אַן אַקציע צוריק צו בעקומען דעם טראָן, איז נישט קיין מלוכה-פאַרראַט.

דער אורטייל האָט געמאַכט אַ קאָלאָסאַלען רושם, ווייל ער לעגאַליזירט די בעוועגונג פון פּרינץ קאַראָל און זיינע אָנהענגער און איז געווענדעט געגען דער איצטיגער רעגירונג פון די ליבעראַלען מיט די ברידער בראַטיאַנו בראש. מ'ערוואַרט, אַז גאָר אינגיכען זאָלען אין רומעניען פאָרקומען זעהר וויכטיגע פּאָליטישע שנוים.

דאַנקזאַגונג.

אַלע אָנטיילנעהמער, וועלכע האָבען זיך אַזוי צאָהלרייך בעטייליגט אין דער לויה פון מיין אונפאַרגעסליכען מאַן

נ"ע יחיאל מאיר

און איהם אָפּגעגעבען זיין לעצטען כבוד, דריק איך אויס מיין טיפסטען דאַנק

350 בלומע לעווקאָוויטש.

צו די שלשים פון די אין ווייסבאַדען פאַרשטאָרבענע און דאָרט בעערדיגטע

נ. ע. חנה עלקה ליפשיץ

(געב. מינצבערג)

וועט היינט מיטוואָך, כ"א מרחשון, (דעם 16-טען נאָוועמבער) אין דער שוהל פון זקנים-הויז פּאָמאָרסקאַ 54 אָבגעריכט ווערען אַ הזכרה און עס וועט אויך באַלד פאָרקומען די

איינוויהונג פון א צימער אין נייעם פּאַוויליאָן אויף איהר נאָמען

צו וועלכער עס לאַדעט איין די קרובים און פריינד פון דער פאַרשטאָרבענער, ווי אויך די מיטגלידער פון דער חברה „מחסה לזקנים"

די פערוואַלטונג.

אין געמיינזאַמען טרויער צוליב'ן טויט פון אונזער ליבען ברודער

נ"ע יחיאל מאיר (געב. אין אָזאָרקאָוו)

דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד אונזער ליבע שוועגערין

בלומע. ברידער יאַקוב און אברהם לייב לעווקאָוויטש און פאַמיליעס.

350

מיין איניגסטען ביילייד דריק איך אויס דער פאַמיליע ליבערמענש און בעזונדערס מיין כלה רחטשע, צוליב'ן טויט פון זייער אונפאַרגע-ליכען מאַן און פאָטער

גוטמאַן נ"ע

זייט געטרייסט! 154 פּרץ גינזבערג.

מיין ליבע שוועסטער בלומע, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון איהר ליבען מאַן און מיין שוואָגער

נ. ע. יחיאל מאיר לעווקאָוויטש

דריק איך אויס מיין טיפסטען מיטגעפיהל

350 סאַלאַ גאַרבאַרסקא.

טיף געריהרט פון דעם פריהצייטיגען טויט פון אונזער פריינד און מיטגליד

נ. ע.

גוטמאַן ליבערמענש

דריקען מיר אויס דעם הערצליכסטען מיטגעפיהל דער הינטערבליבענער פאַמיליע

די גבאים: ל. שטשופּאַק, מ. דימאַנט

און די מיטדאַוונער: ג. זענטקאָווסקי, ד. כאַינאַצקי, נ. זיגער, א. שיינערט, ד. מאַיעראָוויטש, מ. לוביטצקי, י. שטשופּאַק, מ. ווידאַווסקי, י. דזיאַלאָשינסקי, מ. ווידאַווסקי, פּ. פּראַוו, ש. קליינמאַן, ש. יורקיעוויטש, ז. אָרדינאַנס, י. מאָרגענטאַלער. 358

דער פרוי בלומע לעווקאָוויטש, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון איהר מאַן, אונזער אונפאַרגעסליכען חבר

נ"ע יחיאל מאיר

דריקען מיר אויס אונזער אויפריכטיגסטען ביילייד.

אַרבייטער און פּערסאָנאַל

350 פון דער פירמע מ. ווינבערג.

אַ דאַמסקע

ניי-מאַשין

אין גוטען צושטאַנד ווערט געזוכט! צו קויפען. אָפּפערטען אין אַדמיניסטר. אונטער „מאַשין".

רוסלאַנד געהט נישט אין פעלקער-בונד.

סטאַלינ׳ס ערקלערונגען פאַר פאָרשטעהער פון ארבייטער-דעלעגאַציעס.

מ אָ ס ק וו אַ, 15. (ספּ. טעל.) סטאַלין האָט אויפגענומען 80 פאָרשטעהער פון פערשידענע אַרבייטער-דעלעגאַציעס און זיי געענטפערט אויף אַ רייה פראַגען. דאָס געשפרעך האָט געדויערט 6 שעה.

צווישען אַנדערען האָט סטאַלין פעסטגעשטעלט, אַז די סאָוויעטען וועלען אויך אין דער צוקונפט האָבען אַ נעגאַטיווע שטעלונג צו דער פעלקער-ליגע.

די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע פאַרטיי אין סאָוויעט-רוסלאַנד וועט אויך ווייטער באַטראַכט ווערען אַלס געפעהרליכע פאַר דער רעוואָלוציע און וועט פערפאָלגט ווערען.

די פרייהייט פון דער פרעסע אין רוסלאַנד וועט אַנערקענט ווערען פאַר׳ן אַרבייטער-קלאַס און לעגאַלע פאַרטייען. זי וועט אָבער אָפּגעזאָגט ווערען אַנדערע, ווייל דאָס איז נישט אין הסכם מיט די פרינציפּען פון פראָלעטאַרישער דיקטאַטור.

צום סוף האָט נאָך סטאַלין מיטגעטיילט, אַז אַלע מיטגלידער פון דער אָפּאָזיציע אין מאָסקווא זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער פאַרטיי.

באַלפור-וואלד

פון 50 טויזענד בוימער.

י ר ו ש ל י ם. 15 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) דאָס דירעקטאָריום פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד האָט בעשלאָסען צו גרינדען אויפ׳ן באָדען פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד אַ באַלפור-וואַלד, וועלכע, זאָל ענטהאַלטען 50 טויזענד בוימער, די אַקציע וועט אָנגעהויבען ווערען אין דער נאָהענטסטער צייט, כדי צו פעראייביגען דעם נאָמען פון לאָרד באַלפור.

סיים - וואהלען - 26-טען פעברואר 1928.

דעקרעט וועגן פונאַנדערלאָזן דעם סיים שוין אונטערגעשריבן.

וו אַ ר ש א, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) ווי אייער קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך פון גאַנץ זיכערע קוועלען, איז פּראָאויסגעזעהן, אַז די וואַהלען צום סיים זאָלען בעשטימט ווערען אויפ׳ן 26-טען פעברואַר פון קומענדיגען יאָהר, די וואַהלען צום סענאַט וועלען אַזוי-אַרום פאָרקומען דעם 4-טען מערץ.

דער דעקרעט וועגען פונאַנדערלאָזען דעם סיים און סענאַט איז שוין אונטערגעשריבען. ס׳איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט, ווען ער וועט פערעפענטליכט ווערען.

די אַפּערע מיט די אונגאַרישע ווערט - פּאַפּירען.

פּ אַ ר י ז, 15 (ספּ. טעל.) די אַפּערע מיט די געפעלשטע אונגאַרישע ווערט-פּאַפּירען נעהמט אָן דעם כאַראַקטער פון אַ קאָלאָסאַלען סקאַנדאַל מיט אַ פּאָליטישען אונטערשלאַג, ווייל אין דער אַפּערע זענען פערמישט געוויסע פראַנצויזישע פּאָליטיקער. אין דעם סקאַנדאַל זאָל זיין פערפּלאָנטערט אויך דער סענאַטאָר רעינאַל, וועלכער האָט דאָ נישט לאַנג געווייִלט אין פּוילען.

ווייסרוסישע רעגירונג וועגען דער איינאָרדנונג פון די יודישע שטעדטלעך.

מ אָ ס ק וו ע, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן 10-יעהריגען יובילי פון דער אָקטאָבער-רעוואָלוציע, האָט דער קאָמיסאַרען-ראַט פון דער ווייס-רוסישער רעפּובליק פערעפענטליכט אַ בעשלוס וועגען דער ווירטשאַפטליכער איינאָרדנונג פון די שטעטלעך.

דער קאָמיסאַרען - ראַט בעשטעטיגט דעם בעריכט פון פאָלקס-קאָמיסאַריאַט פאַר ערד-ענינים וועגען דער ביז-איצטיגער טעטיגקייט פון דעם קאָמיסאַריאַט אויפ׳ן געביט פון יודישער ערד-איינאָרדנונג און צייכענט אָן די ווייטערדיגע אַרבייט אויפ׳ן געביט פון דער עקאָנאָמישער איינאָרדנונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די שטעטלעך,

פאַרוואָס זענען טראָצקי און זינאָוויעוו אויסגעשלאָסען פון דער קאָמ. פּאַרטיי

די מאָטיווען פון דער צענטראַלער קאָנטראָל-קאָמיסיע.

ר י ג אַ, 15 (אַטע) אין דער רעזאָלוציע פון דער צענטראַלער קאָנטראָל-קאָמיסיע וועגען אויסשליסען טראָצקי׳ן און זינאָוויעוו׳ן פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי ווערט אָנגעוויזען, אַז ביידע פיהרער פון דער אָפּאָזיציע האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו ערפילען די פאָדערונג פון צענטראַל - קאָמיטעט וועגען נישט בילדען קיין אומלעגאַלע אָרגאַניזאַציעס און נישט אַרויסצוטרעטען נעגען צ.-ק. טראָצקי און זינאָוויעוו האָבען געהאַט דעמאָנסטראַטיוו פערלאָזען די זיצונג פון פּרעזידיום פון דער צענטער. קאָנטראָל-קאָמיסיע און ערשט שפּעטער האָבען זיי צוגעשיקט אַ שריפטליכע מעלדונג, אַז זיי וואַרפען אָפּ אַלע געשטעלטע פאָדערונגען. די רעזאָלוציע וואַרפט פאָר דער אָפּאָזיציע, אַז זי האָט אָרגאַניזירט אומלעגאַלע פערזאַמלונגען און האָט זיך נישט געוואָלט בעטייליגען אין דער אַלגעמיינער פייערונג פון 10-יעהריגען יובילעי פון דער אָקטאָבער איבערקעהרעניש.

אינאיינעם מיט טראָצקי׳ן און זינאָוויעוו׳ן זאָלען זיין אויך אויסגעשלאָסען ראַדעק, קאַמעניעוו, סמילגא און פּרעאָבראַזשינסקי.

שווערע לאגע פון די רוסישע היימלאזע יודען אין דייטשלאנד.

בעריכט פון ד"ר יעקב טייטעל.

ב ע ר ל י ן, (י.ט.א.) דאָ איז צוריקגעקומען פון אַ לענגערער רייזע איבער האָלאַנד, שווייץ און פראַנקרייך דער 77-יעהריגער פּאָרזיצער פון פערבאַנד פון די רוסישע יודען אין דייטשלאַנד ריכטער דר. יעקב טייטעל.

דר. טייטעל האָט אויסגעדריקט זיין ענטוישונג צוליב די רעזולטאַטען פון זיין רייזע. די יודען, וואָס האָבען די מעגליכקייט צו פיהרען אַ רוהיגען לעבען אין זייערע לענדער, האָט ריכטער טייטעל ערקלערט, האָבען נישט קיין פערשטענדניש פאַר די ליידען פון די היימלאָזע יודען פון רוסלאַנד אָפּטמאָל האָט זיך פשוט אָנגעוואָרפען די פראַגע, צי זענען טאַקע יודען רחמנים בני רחמנים. עס הערען זיך שטימען, אַז מען איז שוין מיד צו הערען אונאויפהערליך וועגען פערשידענע זאַמעל-אַקציעס. צי זענען אָבער די היימלאָזע שולדיג אין זייערען ביטערען גורל. די היימלאָזע זענען פולשטענדיג רואינירט און האָבען דאָך נישט די מעגליכקייט זיך צוריקקעהרען אין זייער היימאַטלאַנד.

די יודיש-רוסישע היימלאָזע אין דייטשלאַנד בעשטעהען מעהרסטענס פון אַרבייטס-אָנפעהיגע זקנים, פרויען און קינדער. די יוגענד האָט אויסגעוואַנדערט אין פערשידענע לענדער, וואו מען קען גיכער געפינען אַ בעשעפטיגונג און האָט זיך ווי עס איז איינגעאָרדנעט. די הילפלאָזע היימלאָזע, וואָס זענען איבערגעבליבען אין דייטשלאַנד, לעבען אין אויסערסט שווערע בעדינגונגען און זענען אָנגעוויזען אויף דער הילף פון פערבאַנד פון די רוסישע יודען. דער פערבאַנד פיהרט נישט נאָר אַ פילאַנטראָפּישע טעטיגקייט. נאָר ער בעמיהט זיך אויך צו געבען קאָנסטרוקטיווע הילף. עס זענען איינגעאָרדנעט געוואָרען פאַך-קורסען, מען ערטיילט קליינע קרעדיטען א. א. וו. נאָר אַ גרויסע הילפס-טעטיגקייט מצד דער ברייטער יודישער עפענטליכקייט אין פערשידענע לענדער וועט קענען ראַטעווען פון אונטערגאַנג די טויזענדער יודישע היימלאָזע, וואָס ליידען פון זייער ביטערן גורל אין דייטשלאַנד.

ליידער בעציהט זיך די יודישע געזעלשאַפט אין מערב-איראָפּא גלייכגילטיג צום גורל פון די פערוואָגלטע רוסישע יודען.

פּוילישע קוילען קאָנקורירען מיט ענגלישע.

ל אָ נ ד אָ ן, 15. (ספּ. טעל.) „וועסטמינסטער גאַזעט" רעדט אַרום די שאָדענס, וועלכע די ענגלישע קוילען-אינדוסטריע ליידט צוליב דער קאָנקורענץ מיט די פּוילישע קוילען. אין די לעצטע 8 חדשים האָבען נאָר 2 קוילען-גרובען געליטען היזק אין דער הויך פון 700 טויזענד פונט. פּוילען איז לויט דער דערמאָהנטער צייטונג, דער געשיקטסטער קאָנקורענט פון ענגלאַנד, פּוילען׳ס קוילען זענען זעהר גוטע און ווערען געזוכט אויפ׳ן באַלטישען און סקאַנדינאַווישען מאַרק, וועלכע מוזען צוריק געוואונען ווערען פאַר ענגלאַנד.

וויפיל זאָל קאָסטען אַן אויסלענדישער פּאַס?

געמישטע קאָמיסיע פערנעהמט זיך מיט דער פראַגע.

וו אַ ר ש אַ, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). כדי צו לעזען די פראַגע וועגען די אויסלענדישע פּעסער, איז געשאַפען געוואָרען אַ געמישטע קאָמיסיע. אין דער קאָמיסיע זענען איבערגעגעבען געוואָר׳ן אַלע פּראָיעקטען פון די פּאַס-קאָסטען, דהיינו, אַז אַ פּאַס זאָל קאָסטען 50 זל., 75 זל., 125 זל. אָדער 25 זל. די קאָמיסיע וועט די וואָך אָננעהמען אַ בעשלוס.

אויפ׳ן אַלגעמיינעם פערלאַנג איז די אויסשטעלונג פערלענגערט געוואָרען אויף

נאָך עטליכע טעג!

אויסשטעלונג פון היסטארישען בילד

פון רעאפאל פילכאווסקי

איז אָפען אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפט „ט א ז", אַנדזשעיאַ 1, פון 11 פריה ביז 9 אָוונד.

איינטריט 1 זל., פאַר יוגענד 50 גר.

היינט, מיטוואָך, דעם 16 נאָוועמבער ה. י. 1 אַ זייגער בייטאָג קומט פאָר א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה פון מיין אונפערגעסליכער פרוי, אונזער ליבע מוטער

חנה (חנה׳טשע) גאלדבערג ז"ל

אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען צו קומען אין דער בעשטימטער שעה.

348

מאן און קינדער.

7-קל. ארט. טעכטער-שולע „בית-יעקב" צעגעלניאַנא 24.

אכטונג!

7-קל. ארט. טעכטער-שולע „בית-יעקב" פּיראַמאוויטש 2.

מיר האָבען די עהרע צו מעלדען. אַז ס׳האָבען זיך שוין אָנגעהויבען די למודים אין דער ניי-ערעפענטער שולע אויף פּיראַמאָוויץ 2.

גלייכצייטיג ווערט געמעלדעט, אַז ס׳ווערען שוין נישט אָנגענומען קיין שילערינס אין די I און V קל.

ס׳איז נאָך דאָ אַ בעגרעניצטע צאָהל פריי-פּלעצער אין די II, III, IV קל, וואו ס׳ווערען נאָך אָנגענומען שילערינס.

ס׳ווערען אויך אָנגענומען קינדער פון 4—6 יאָהר אין דער פרעבעל-שול, ע פרייז 75 זל. 1/3 יאָהר.

ווי אויך שילערינס פון די פּאָוושעכנע שולען פון 2., 3., 4., 5., 6. און 7. קלאַסען ווערען אָנגענומען אויף יודישע למודים - פרייז 3 זל. מאָנאַטליך.

ס׳ווערט אויך געעפענט אין דער שולע אויף צעגעלניאַנאַ 24 א פרעבעל-שולע פאַרמיטאָג פרייז 60 זל. 1/3 יאָהר, נאָכמיטאָג פרייז 40 זל. 1/3 יאָהר,

איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען טעגליך אין די קאַנצ. פון ביידע שולען.

דער קוראטאריום.

היינט מיטוואָך, פּ׳ חי׳ (דעם 16. נאָוו.) פּינקטליך 8 אָוועגד צו דער 1-טער יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען חבר און פערוואַלטונגס-מיטגליד

דב בעריש ז"ל פרענקעל

וועט אין אייגענעם לאָקאַל פון שעורי ערב (סאָלנאַ 7) געמאַכט ווערען א הזכרה, צו וועלכען עס ווערען אַלע חברים און סימפּאַטיקער אויפגעפאָדערט צו ערשיינען פּינקטליך.

די פערוואלטונג פון שעורי ערב, סאָלנאַ 7.

693

אכטונג, פיש הענדלער אין לאדז!

שבת, דעם 19. נאָוועמבער ד. י. 6 אַ זייגער אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון צענטראַל-קליינהענדלער-פעראיין אויף לאָדזער וואָיעוואודזטווע (זאַוואַדזקאַ 5) אַ גרויסע

פאך-פערזאמלונג

פון אַלע לאָדזער פיש-הענדלער.

קליינהענדלער און גרויס-הענדלער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער אַלע ווערען אויפגעפאָדערט פּינקטליך צו קומען. עס האַנדעלט זיך וועגען זעהר וויכטיגע פראַגען.

די פערוואלטונג פון פיש-קליינהענדלער-פעראיין.

668

Dr. PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.

דער פאמיליע טישבעראָוויץ, צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכע טאָכטער און אונזער פריינדין

נ. ע. מרים

דריקען מיר אויס אונזער אויפריכטיגסטען ביילייד

זאשא טויב, זעליג אייזענבוים,

רוזשא סאמסאנאוויטש, יאקוב אפאלעט.

361

איין קאָרט
פון דער „ראָזוואָי"-טאַליע.

נישטאָ קיין פּאָפּולערערע געזעלשאַפט אין פּוילען, וואָס זאָל זיך אַזוי מתעסק זיין מיט יודישע ענינים, ווי די „נאָבעלע" געזעלשאַפט פון „ראָזוואָי".

דער „ראָזוואָי" איז, זעלבסטפערשטענדליך, נישט אַזוי אויסען דעם וואויל־שטאַנד פון דעם פּוילישען מסחר, ווי דעם קאַמף מיט יודען אויף אַלע געביטען פון דער פּוילישער ווירטשאַפטליכקייט.

די דאָזיגע ארבייט ווערט, זעלבסטפערשטענדליך, געטון לשמה, און די ראָזוואָי"־לייט גילטען עד־היום אַלס הונדערט־פּראָצענטיגע פּאַטריאָטען, וועלכע — אויב מ'שטיצט זיי נישט דירעקט אין זייער אַנטיסעמיטישער אַרבייט — שטערט מען זיי דאָך נישט אין פיהרען די פערברעכערישסטע פּראָפּאַגאַנדע אין די יודען העצעריי אויפ'ן סמך פון רעכט אויף האַנדעלס־רעקלאַמע...

איצט ווייזט זיך אָבער אַרויס, אַז די מאַכט וועט זיך ווילענדיג־נישט־ווילענדיג מוזען פערנעהמען מיט די „ראָזוואָי"־לייט, אויב נישט, ווי מיט מענשען, וואָס האַלטען אין איין זייהען ראַסען־האַס, איז, ווענינגסטענס, ווי מיט מענשען, וואָס זענען איינפאַכע שאַרלאַטאַנען, בעזיצער פון שאַנד־הייזער, געמיינע שווינדלער, מענשען, אויף וועלכע מ'קאָן זאָגען, וואָס אין דער קאָרט שטייט.

וועגען דעם זאָגט עדות דער אַפּערע־סקאַנדאַל, וואָס דער „ראָזוואָי" איז בעגאַנגען אין לעמבערג, און אין וועלכען עס זענען פערמישט פערשוינען ממש פון דער אונטערוועלט.

אָטאָ די דאָזיגע פערשוינען האָט מען געהאָלפען גרינדען אינסטיטוציעס, בענק, כדי... די פּראָקוראַטור זאָל זיך האָבען איצט מיט וועמען צו בעשעפטיגען.

לויט ווי די לעמבערגער פּרעסע איגפאָרמירט, איז די דאָרטיגע „ראָזוואָי"־געזעלשאַפט געוועזען בעשענקט דורך בעזונדערע פּראָטעקציעס. זי האָט איהר אַרבייט אָנגעפיהרט עפענטליך, און די איצט־אויפגעדעקטע שווינדלער־אַפּערע איז פאָרגעקומען דורך מודעות אין דער פּרעסע און דורך פּלאַקאַטען.

קיינער האָט, ווי געזאָגט, נישט געשטערט דער מיאוס'ער אַרבייט, וואָס האָט פונאַנדערגעצויגען איהרע קלעקנעצען איבער'ן גאַנצען לאַנד, און איצט — ווען איין געשפּרענקעלטע קאָרט פון דעם ווילדען נאַציאָנאַל־שאָוויניזם איז געעפענט, קאָן מען זיך נאָך גאַנץ קנאַפּ משער זיין, וואָס פאַר אַ שולערישע מעגליכקייטען די גאַנצע טאַליע האָט געהאַט און — האָט נאָך!

מ. ן.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען־ און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג־זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 4—8 אין אָוענד. פאַר פרויען פון 4 — 5 אין אַ ספּעציעלען װאַרטע־זאַל.

Dr. J. POLAKOW
קינדער־קראַנקהייטען
Konstantynowska 37a,
telefon 39-75
עמפּפאַנגט פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג, אין דער לעטשניצע אויפ'ן ביערס מאַרק, פּעטרי. 884 פון 1½ ביז 3 נאָכמיטאָג. 089

דריי חדשים אין ס.ס.ס.ר.
אַ געשפּרעך מיט'ן רעדאַקטאָר פון „פאָרווערטס" אב קאַהאַן.

דער רעדאַקטאָר פון ניו־יאָרקער „פאָרווערטס", אב. קאַהאַן האָט געווילט אין סאָוויעט־רוסלאַנד איבער 3 חדשים. אויף זיין צוריקרייזע האָט ער אין פּאַריז געהאַט אַ געשפּרעך מיט אַ זשורנאַליסט און ער האָט זיך געטיילט מיט זיינע איינדרוקען.

— ווען דו זעהסט אַלץ אין דער ווירקליכקייט—האָט אָנגעהויבען ה' אב. קאַהאַן — ווען דו טרעפסט זיך פּשוט מיט מענשען און שמועסט מיט זיי, בעמערקסטו אין רוסישען לעבען פיל דעטאַלען, וואָס לאָזען איבער אַ גוטען איינדרוק.

איך האָב זיך צ. ב. צוזאַמענגעשטויסען מיט אַנ'אומגעהייערער וואוינונגסנויט. כ'האָב אָבער נישט געקענט נישט בעמערקען, אַז ס'ווערט געפיהרט אַ קלוגע און גערעכטע פּאָליטיק צו נעהמען דירה־געלט אָפּהענגיג פון דער מאַטעריעלער לאַגע פונ'ם לאָקאַטאָר. כ'האָב געזעהען — דערצעהלט אב. קאַהאַן — פעראַנטוואָרטליכע קאָמוניסטען, וואָס וואוינען אין שווערע וואוינונגס־בעדינגונגען צוגלייך מיט דער איבעריגער בעפעלקערונג.

דו זעהסט אַ סיסטעם, נאָר הינטער איהם הויבסטו אָן צו זעהען מענשען, און צווישען זיי זעהר פיל עהרליכע אויפריכטיגע טוער, וואָס זענען איבערגעגעבען זייער אַרבייט.

אין דער יודישער קאָלאָניזאַציע־בעוועגונג אַרבייטען קאָמוניסטען, וועלכע האָבען ערשט נישט לאַנג געפיהרט דעם פערביסענסטען קאַמף מיט די רעליגיעזשטייגערישע יודישע אינסטיטוציעס; היינט פיהרען זיי זייער אַרבייט אָהן יעדער אָנגריף אויף די דאָזיגע מאָמענטען פון יודישען לעבען. אַזעלכע געוועזענע אָנגרייף־קעמפענדע קאָמוניסטען האָב איך געטראָפען אויך אין די קאָאָפּעראַציע אין די פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיווען, אין די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען און אין די אַמטען פאַר פאָלקסבילדונג. זיי טוען זייער זאַך געוויסענהאַפט. אַזעלכע קאָמוניסטען זענען פאַראַן אין רוסלאַנד זעהר פיל.

איבעראַל מערקט זיך אַ דראַנג צום וויסען. דער קולטורעלער צושטאַנד פון די פאָלקס־מאַסען איז שטאַרק געוואַקסען. די טוער פונ'ם פאָלקס־קאָמיסאַריאַט פאַר בילדונג געהען ענטקעגען דעם דאָזיגען דראַנג נאָך וויסען.

ס'בעמערקט זיך אויך אַנ'עקאָנאָמישער אויפבוי. כ'האָב זיך אויפמערקזאַם צוגעקוקט, און זיך איבערצייגט, ווי עס וואַקסט די קוסטאַר־אינדוסטריע און האַנדווערקעריי. ביי דער גוואַלדיגער אָרימקייט אין מאַטעריאַלען און איינאָרדנונג, ווייזען די מענשען אַרויס אַנ'אומגעהייערע ערפינדעריכקייט און ממש אונפאַרגלייכליך געדולד: פון אַלטוואַרק פון שטיקלעך און ברעקלעך שאַפען זיי נייע סחורות.

בפרט ביי יודען בעשעפטיגען זיך אַלס קוסטאַרען און האַנדווערקער 800 טויזענד פערזאָן.

די סאָוויעטישע מאַכט העלפט מיט דער דאָזיגער טעטיגקייט מאַטעריעל און דורך יורידישע פערלייכטערונגען.

דאָס אַלץ ווערט געטון אין די גרעניצען פון אַ סיסטעם.

די מעשה איז די, וואָס די הערשענדע כוחות גלויבען, אַז יעדע קאָמפּליצירטע אויפגאַבע קען מען ערלעדיגען ריין מעכאַניש. זיי גלויבען, אַז מ'קען אַלץ מאַכען דורך אַ מעכאַנישען דרוק: פון אַלט מאַכען יונג, אַ רעטאַך פערוואַנדלען אין אַנ'אַנאַנאַס... זיי טוען עס אַלץ לויט'ן ביכעל, הגם דוקא לויט'ן דאָזיגען ביכעל — דעם מאַרקסיסטישען — קען מען קינסטליך נישט איבעראַנדערשען די מענשהייט.

און אַלץ איז דאָרט מעכאַניש.

ס'זענען דאָ זעהר פעהיגע עהרליכע און איבערגעגעבענע מענשען. זיי האָבען אָבער נישט קיין אייגענעם שאַפענדען געדאַנק. ס'איז דאָ אַ לעבענס־קוואַל, און ער לויפט פון אונטער לענינ'ס קבר. אַלע, וואָס ווילען דענקען, קומען אַהער, נאָר אַהער און שטעלען אונטער זייער טעפּעל, נעהמען אָן, טרינקען אויס און... ס'ענדיגט זיך דאָס גאַנצע דענקען. די גייסטיגע דיקטאַטור פון לענין'ען נעהמט אָן אַבסאָלוטע פאָרמען: איין קראַן און מיליאָנען טעפּלעך...

פיל פילען מיט דער אָפּאָזיציע. כ'האָב פערזענליך זיך איבערצייגט, אַז טראָצקי האָט אַ געוואַלדיגע פּאָפּולאַריטעט, הגם איך פערזענליך בין נישט אין אַזאַ גרויסער מיינונג וועגען איהם. כ'האַלט, אַז סטאַלין איז בעדייטענד קליגער פון איהם, ווייסט וואָס ער וויל און פיהרט קאָנסעקוועגט און ענערגיש זיין ליניע. דער אומשטאַנד אָבער, וואָס מ'שליסט דאָס מויל דער אָפּאָזיציע און מ'פערפאָלגט זיי רופט אַרויס אַ מיטגעפיהל פאַר די פערפאָלגטע און שאַפט עפּיס אַ ריס אינ'ם בעוואוסטזיין פון די קאָמוניסטען אָבער קיין דירעקטען מיטגעפיהל פאַר די קאָנקרעטע פאָדערונגען פון דער אָפּאָזיציע האָב איך נישט געטראָפען.

צום סוף שטעלט זיך אָפּ ה' אב קאַהאַן אויף דער קולטורעלער און פריינדליכער מיטהילף, וועלכע ער האָט בעקומען פון אַזעלכע מענשען, וואָס האָבען אפילו געהאַט אַ גרונד זיך צו בעציהען צו איהם נישט איבריג וואַרים, און אין דער דאָזיגער פריינדליכקייט און אויפמערקזאַמקייט—פערענדיגט קאַהאַן—האָב איך געזעהען איינע פון די סימפּאַטישע דעטיילען, וואָס זענען פיל פערהאַנען אין רוסלאַנד, און וואָס זיי זענען אין מיין זכרון אויסגעטיילט בעזונדער פונם גאַנצען סיסטעם.

די גרויזאַמקייט אין רומענישע טורמעס.

אַנרי באַרביוס בעזוכט די רומענישע טורמעס און פערפאַסט אַ בוך וועגען די שוידערליכקייטען, וואָס ער האָט דאָרטען געזעהן.

„דאָס ערגסטע פאַר'ן אַרעסטאַנט אין אַ רומענישער תפיסה איז די קייט, וואָס וועגט אַרום 33 פונט. די קייט שלעפּט דעם אַרעסטאַנט אַראָפּ צו דער ערד און לאָזט איהם נישט אָפּרוהען זיך, נישט אָפּעטעמען. טוט מען זיך אַ ריהר, האַלט די צו; זיצט מען שטיל און אונבעוועגליך, בייסט זיך די קייט איין אין פלייש אַריין.

„נאָך שרעקליכער דערפון איז דאָס, וואָס דער אַרעסטאַנט זעהט גאָר נישט די קייט. אייביגע נאַכט הערשט אין די רומענישע טורמעס. אַ פינסטערניש, וואָס נעהמט די אויגען אַרויס. ערשט ווען מען פיהרט דעם אַרעסטאַנט אַריבער פון איין צעל אין אַנ'אַנדערען, אָדער ווען מען פיהרט איהם אָפּ אין געריכט, זעהט ערשט דאַן דער אַרעסטאַנט די שוואַרצע קייט, וואָס זשאַווערט זיך איין אין זיין לייב.

„די קייט שמידט דעם אַרעסטאַנט'ס איין האַנד צו איין פוס. ט'דאַכט זיך, אַז די קייט וואַלגערט זיך אויף דער ערד, זי איז לאַנג גענוג, פונדעסטוועגען פיהלסטו זי, גלייך ווי זי וואָלט געווען אַ לעבעדיגע זאַך".

אַזוי דערצעהלט אַ געוועזענער אַרעסטאַנט פאַר אַנרי באַרביס, דעם פראַנצויזישען שריפטשטעלער. נעבען איהם זענען געזעסען נאָך פיער. דער דערצעהלער, קאַטאַריו, איז אַ געזונטער חברה־מאַן, אַ קרעפטיגער מענש. ווען ער האָט גערעדט וועגען די רומענישע טורמעס, וואו ער האָט פערבראַכט, איז ער אויף איין רגע פּרעהליך געוואָרען. דאָס האַרץ האָט זיך איהם געפרעהט ביים געדאַנק, אַז אָט איז ער פּטור געוואָרען פון דעם גיהנום. אָבער אין אַ מינוט אַרום איז ער ווידער געוואָרען טרויעריג, דאָס פּנים פול מיט וועהטאָג און אין אַ ווייל אַרום האָט ער זיך ביטער צוויינט.

אַנרי באַרביס האָט דערנאָך בעזוכט די תפיסות אין רומעניע און זיך איבערצייגט, אַז קאַטאַריו און די אַנדערע האָבען נישט נאָר נישט איבערטריבען, נאָר אַ סך נישט דערזאָגט.

ספרידאָן, דער אַנדערער אַרעסטאַנט וואָס איז געווען צווישען די פינף, האָט זיך טאַקע באַלד אויפגעכאַפּט און געזאָגט:

די קייטען זענען טאַקע, אַ צרה, אָבער דאָס איז נאָך נישט די גרעסטע צרה, ערגער פון דער קייט איז די שטייג.

„די שטייג איז אַ מין קאַסטען. זעצט מען דיך אַריין, קאָנסטו זיך די ערשטע צייט קיין ריהר נישט טון. שטעהסט אויסגעצויגען ווי פון האָלץ געמאַכט. דאָס איז אַ קאַסטען, אַ טרונע, אַ צוואַנגראַק, אַ קבר—אַלץ צוזאַמען".

ווען ספרידאָן האָט גערעדט וועגען דער שטייג, האָט ער געציטערט. מען האָט געזעהן, אַז דעם מענשען געהט אַ שוידער איבער'ן לייב. באַרביס האָט איהם געבעטען צו דערצעהלען מעהר איינצעלהייטען וועגען דער שטייג.

„צעהן טעג זיצט מען אין דער שטייג, אַלץ וואָס מען גיט דעם אַרעסטאַנט איז ברויט מיט וואַסער. ברויט גיט מען אַזוי ווייניג, אַז מען קאָן זיך קוים דערוואַרטען ווען מען וועט דיר נאָך אַמאָל דערלאַנגען די דאָזיגע מאָגערע פּאָרציע. דאָס זענען אָבער די גליקליכע אַרעסטאַנטען. די מעהרסטע אַרעסטאַנטען, וואָס מען פערשיקט אין דער שטייג אַריין, גיט מען אינגאַנצען קיין עסען נישט. אין 4 טעג אַרום הויבט מען אָן געשוואָלען צו ווערען פאַר הונגער. דאָס געשווילעכץ לויפט אַריבער איבער די קייטען. מיט וועלכע דער אַרעסטאַנט איז געשמידט. ווען דער אַרעסטאַנט בלייבט אין אָהנמאַכט, נעהמט מען איהם אַרויס אויף איין טאָג, דערנאָך שיקט מען איהם ווידעראַמאָל אין שטייג אַריין אויף צעהן טעג".

ווען ער איז אַנשוויגען געוואָרען האָט אַנ'אַנדערער פון די פינף, דזשאַן, אַ זאָג געטון:

„נו, און וואָס איז מכה דער גערלאַ? דערצעהל וועגען דער גערלאַ".

די גערלאַ איז אַ שטיינערנער זאַק, וואָס איז נאָר ביז דער העלפט געבויט. די אַנדער העלפט איז געגראָבען אַזוי ווייניג טיף אין דער ערד, אַז דער מענש וואָס ווערט אַהין אַריינגעזעצט, מוז ליגען ווי אַ זשאַבע, די הייל זעהט אויס ווי אַ שטיינערנע לאָך. דער אַרעסטאַנט ווערט דאָרט נישט געשמידט, נאָר אַזוי צונויפגעוויקעלט אין קייטען, אַז איטליכעס גליד פיהלט דאָס אייזען. אין דער דאָזיגער הייל ווערט מען פערשיקט אויף 5, 10 און 12 חדשים.

„ווען איך בין אַרויס פון דעם דאָזיגען שטיינערנעם זאַק, און ווען איך האָב דערנאָך אַ קוק געטון אויף זיך אין שפּיגעל—האָט דזשאַן דערצעהלט—האָב איך פאַר זיך געזעהן אַנ'אַלטען מאַן. איך האָב אויסגעזעהן ווי מיין טאַטענס אַנ'עלטערער ברודער".

נאָך איהם איז אויפגעשטאַנען ווירגיל, דער פיערטער רומענישער אַרעסטאַנט, און ג'זאָגט:

„אָבער דאָס איז נאָך אַלץ נישט דאָס ערגסטע. אין די רומענישע טורמעס איז פאַראַן אַזאַ שטראָף, וואָס בעשטעהט אין קלאַפּען מיט אַ האַמער אויף די קני און שניידען דאָס לייב. עס ווערט געטון זעהר פּאָזיציטיג, מען וועט דעם אַרעסטאַנט קיינמאָל נישט פּערמוטשען מיט איין מאָל צום טויט, אויף צו טויטען אַנ'אַרעסטאַנט זענען דאָ אין רומעניע אַנדערע מיטלען. דאָס זענען פּשוט קרענק, חולאת'ן, וואָס מיט זיי שטעקט מען אָן דעם אַרעסטאַנט".

פּאָליטישע אַרעסטאַנטען שטעקט מען אָן מיט אַזעלכע חולאת'ן אין די רומענישע טורמעס, וואָס אייגער פון אַ צעהן אָדער פופצעהן וועט זיך געהן היילען אויף זיי, ער וועט בעסער צופוילט ווערען איידער זאָגען אויף וואָס פאַר אַ קרענק ער ליידט.

עס איז אַ בעקאַנטע זאַך, אַז די שמוציגע און פייכטע טורמע אין גאַלאַטאַ איז אַ נעסט פון כל־ערליי מאוס'ע און געפעהרליכע אַנשטעקענדיגע קרענק. עס איז שוין אַזוי פערלאָזט יענע טורמע, אַז ס'דאַכט זיך, אַז אין די ווענט, אין די שטיינער, זענען פערבויט אַלערליי צרעת'ן און קראַנקהייטען.

שיקט מען אַהין אַנ'אַרעסטאַנט, איז מען זיכער, אַז פון דאָרטען וועט ער זיך שוין קיין לעבעדיגער נישט אַרויסדרעהען. פון דאָרטען קומט ער שוין אַרויס אַ בר־מינן.

און אין דעם בעשטעהט דער שווינדעל פון דער רומענישער רעגירונג: אין רומעניע איז טויט־שטראָף אָפּגעשאַפט געוואָרען, אָבער אָנשטעקען אַ פּאָליטישען אַרעסטאַנט מיט שרעקליכע מיקראָבען און דורך דעם פעראורזאַכען איהם אַ זיכערען טויט, דאָס איז נישט געגען דעם' געזעץ...

די אַרעסטאַנטען האָבען דערצעהלט, אַז 25 מענשען זענען געווען פערשפּאַרט אין יענער געפעהרליכער טורמע צוזאַמען מיט איינעם אַ סיימאָן, אַ בלינדער אויף אַנ'אויג. די גאַנצע צייט, וואָס ער איז געווען אין געפענגעניש, האָט ער זיך געפונען אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד. כאָטש ער האָט געהאַט קרעמפּען אין אַ פוס, פונדעסטוועגען האָט ער נישט אויפגעהערט צו וואַרפען זיך מיט ביידע פיס טאָג און נאַכט, ווייל ער האָט נישט געקאָנט אַריבערטראָגען די ווערים וואָס זענען אויף איהם אַרומגעקראָכען. די אַרעסטאַנטען האָבען געבעטען דעם דאָקטאָר פאַר סיימאָנען, וואָרום ער איז געווען דער שוואַכסטער און פערקרענקטסטער פון אַלע אַנדערע, אָבער דער דאָקטאָר האָט זיך אפילו צו די בקשות נישט צוגעהערט. מען האָט זיך נאָכדעם געוואָנדט צום העכסטען טורמע־בעאַמטען מיט אַ בקשה, ער זאָל ערלויבען סיימאָנען צו נעהמען אַ באַד. דערויף האָט דער בעאַמטער געענטפערט, אַז סיימאָן וועט קריגען אַ באַד אין פינף יאָהר אַרום, כאָטש אַנדערע האָבען געקראָגען אַ באַד ערשט אין 7 יאָהר אַרום.

עס פערשטעהט זיך, אַז סיימאָן האָט די פינף יאָהר נישט דערלעבט. די ווערים האָבען איהם אויפגעגעסען. אויפ'ן אַנדערען טאָג נאָך זיין טויט האָט מען די אַרעסטאַנטען צונויפגעטריבען אין אַ קאַמער און זיי געהייסען אויסלופטערען זייער אונטערוועש איבער אַ זודיגען קעסעל וואַסער. די טורמע־צעל אָבער איז געבליבען אַזוי פערלייזינט און פערוועריםט ווי געווען.

אין יענעם טאָג ווען סיימאָן איז געשטאָרבען, זענען קראַנק געוואָרען אַנדערע דריי אַרעסטאַנטען, וועלכע זענען געווען בעקאַנט אונטער די פאָלגענדע דריי נעמען: וואַסיל דער באַנדיט, פיאָדאָר דער קעשענע־גנב און וואַסיאַ דער פּאָליטישער. אויך אויף זיי האָט זיך קיינער נישט אומגעקוקט. זיי זענען געבליבען ליגען, וואַרטען אין אומבעשרייבליכע יסורים, ווען דער טויט וועט קומען און זיי אויסלייזען פון דעם גיהנום.

ב. ל.

לאָדז
16 נאָוועמבער 1927

דאס לאָדזער לעבען

לאָדז
16 נאָוועמבער 1927

16
מיטוואָך
כא
מרחשון תרפ"ח

נאָוועמבער
זון-אויפגאַנג 6.49
זון-אונטערגאַנג 3.50
לענג פון טאָג 10.11

רעגיסטראַציע
פון יאָהרגאַנג 1907;

די מיליטעריש - פּאָליציייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז אַלע יונגע-לייט פון יאָהרגאַנג 1907 און די וואָס זענען געבוירען אין די יאָהרען 1905 און 1906 און האָבען זיך נאָך נישט אַריינגעטראָגען אין די פּאָבאָר-רשימות, אָדער האָבען זיך נאָך נישט געשטעלט צו די פּאָבאָר-קאָמיסיעס, דאַרפען איצט פּערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליצייאישען ביוראָ (טראַוגוטאַ 10) פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג, שבת פון 8 פריה ביז האַלב 2 בייטאָג לויט פאָלגענדען פּלאַן:

היינט, מיטוואָך: די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון A ביז L.

מאָרגען, דאָנערשטאָג: די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון M ביז Z.

פערזאָנען, וואָס מיידען אויס די פליכט פערזענליך זיך צוצושטעלען צו דער רעגיסטראַציע און די וואָס וועלען אָהן אַ וויכטיגער סבה פערשפּעטיגען וועלען אַדמיניסטראַטיוו בעשטראָפט ווערען ביז 500 זל. שטראָף אָדער אַרעסט ביז 6 וואָכען אָדער מיטביידע שטראָפען צוזאַמען.

רעזערוויסטען-קאָנטראָלע.

צו די קאָנטראָל-קאָמיסיעס דאַרפען זיך שטעלען: רעזערוויסטען און לאַנדשטורם (פּאָספּאָליטע רושעניע) מיט געוועהר פון די קאַטעגאָריעס C A און C1 פון די יאָהרגענג 1901, און 1899.

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 17. ה.ח. די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון פּ. ק. או I (פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט 2, 3, 5, 8, 9 און 11). יאָהרגאַנג 1898 מיט די פאַמיליען-נעמען פון A ביז Z אין די קאָשאַרען פון 31-טען פּולק, (קאָנסטאַנטינער 62).

יאָהרגאַנג 1901 מיט די פאַמיליען-נעמען K אויף לעשנאָ 7/9) קאָשאַרען פון 28 פּולק.)

די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון פּ. ק. או. II יאָהרגאַנג 1898 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט 1, 4 און 7 אויף קאָנסטאַנטינער 81 (קאָשאַרען פון 4. סאַניטאַרען באַאָן).

יאָהרגאַנג 1901: פּאָליציי - קאָמיסאַריאַט 13 מיט די פאַמיליען-נעמען A ביז J אויף לעשנאָ 7/9 (קאָשאַרען פון 28-טען פּולק).

די קאָנטראָל-קאָמיסיעס הויבען זיך אָן פּינקטליך 9 אין דערפריה. די רעזערוויסטען דאַרפען זיך צושטעלען פּינקטליך מיט זייערע מיליטערישע און פערזענליכע דאָקומענטען.

שטאָט-ראַט.
מען גרייט זיך צו דער ערשטער זיצונג.

(ב) דער וויצע - פּרעזידענט וואָיעוואודזקי האָט נעכטען בעקומען פון ריכטער זאַבאָראָווסקי אַלס וואַהל-אַקטען צוזאַמען מיט די אָפּגעוואָרפענע פּראָטעסטען פון די ליסטעס נומער 10, 6 און 25.

איצט דאַרפען נאָר אַדורכגעפיהרט ווערען אַלע פּאַרבערייטונגען, וועלכע זענען פערבונדען מיט'ן צוזאַמענרופען אויף דער ערשטער זיצונג פון דעם ניי-געוועהלטען שטאָט-ראַט דעם 24. ה. ח.

פערייניגונג פון סוחרים-פעראיינען.

דערווייל האבען זיך פעראייניגט די פעראיינען פון פּיעטריקאָווער 10 און פּאָלודניאָווא 15.

(—) זייט אַ לאַנגע צייט ווערען געמאַכט בעמיהונגען צו פעראייניגען די לאָדזער סוחרים פעראיינען, וואָס וואָלט געהאַט אַ געוואַלדיגע בעדייטונג פאַר די סוחרים גופא. בעת די אונטערהאַנדלונגען האָט זיך אָבער אַרויסגעשטעלט, אַז די געזונדסטע פעראייניגונג וועט זיין ווען זי וועט פאָרקומען בהדרגה. די פיהרער פון די אונטערהאַנדלונגען זענען טאַקע געגאַנגען אויף דעם דאָזיגען וועג, וועלכער איז שוין געקרוינט געוואָרען מיט ערפאָלג.

דעם 1. נאָוועמבער איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון די פאָרשטעהער פון צענטראַלען סוחרים פעראיין, פּיעטריקאָווער 10 און די פאָרשטעהער פון סוחרים-פעראיין פּאָלודניאָווע 15 וועגען פעראייניגען די דאָזיגע ביידע אָרגאַניזאַציעס.

מצד פּיעטריקאָווער 10 האָבען אין די אונטערהאַנדלונגען אַנטיילגענומען די ה"ה; י. אייזנער, מ. אָרבאַך, ציטרין, מאַרגאָליס און י, קאָן; מצד פּאָלודניאָווע 15 די ה"ה: דונקעלמאַן, בראָנאַווסקי, ביאַלער, האַלפּערן און צינאַמאָן. נאָך לאַנגע דיסקוסיעס איז אונטערגעשריבען געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל וועגען פעראייניגען די דערמאָהנטע פעראיינען. דער ענטגילטיגער בעשלוס האָט געזאָלט אָנגענומען ווערען אויף אַן'אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון סוחרים-פעראיין פּאָלודניאָווע 15.

די דאָזיגע אַלגעמיינע פערזאַמלונג איז פאָרגעקומען דעם פערגאַנגענעם זונטאָג און דער פאָרשלאַג וועגען פעראייניגונג מיט'ן סוחרים-פעראיין, פּיעטריקאָווער 10, איז דורך די פערזאַמעלטע אָנגענומען געוואָרען.

לויט'ן אונטערגעשריבענעם אָפּמאַך וועט אַ טייל פון דער פערוואַלטונג פון פּאָלודניאָווע 15 אַריינגעהען אַלס פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון צענטראַלען סוחרים-פעראיין.

אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון נייעם פעראיין וועט ערשט געוועהלט ווערען אַ נייע פערוואַלטונג. איצט ווערט אַקטועל דער פאָרשלאַג וועגען פעראייניגען זיך מיט'ן קאָלאָניאַל-הענדלער-פעראיין ציגעל-גאַס 15 און דאַן מיט'ן דעטאַליסטען-פעראיין, פּיעטריקאָווער 31.

פּראָדוקטיוויזירונג פון די יודישע מאסען.
מיטינג אין „פילהאַרמאָניע" פון „אָרט".

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּראָפּאַגאַנדע-חודש לטובת „אָרט", וואָס ווערט איצט געפיהרט אין פּוילען האָט די לאָדזער אָבטיילונג פון „אָרט" די טעג איינגעאָרדענט אַ מיטינג אין „פילהאַרמאָניע". אויפ'ן מיטינג זענען אַרויסגעטראָטען די ה"ה: ד"ר אייגער, סינגאַלאָווסקי און דער בעקאַנטער מאָלער ל. פיליכאָווסקי וואָס ווייַלט איצט אין לאָדז צוליב זיין אויסשטעלונג.

ד"ר אייגער האָט געעפענט דעם מיטינג און אין אַ לענגערער רעדע געגעבען אַן'איבערזיכט וועגען דער „אָרט"-טעטיגקייט אין אַלע לענדער. אין די שולען פון „אָרט" לערנען זיך מלאכה מייסטענס קינדער פון עלטערן, וואָס לעבען פון לופט-פּרנסות, אָדער עלטערע מענשען, אָפט שוין מענשען איבער די פערציג, וואָס האָבען זיך איבערגעוואָרפען פון אַנדערע בעשעפטיגונגען (האַנדעל מעקלעריי א. אַ. וו.)

דער לאָדזער „אָרט" בעמיהט זיך אויך אַריבערצופיהרען די האַנדווערקער פון האַנדאַרבייט אויף מעכאַנישע, הגם ער שטויסט זיך דערביי אָן אויף שוועריגקייטען. ס'פעהלען יודישע פאַכמענער א. אַ. וו. דאָך איז שוין זעהר פיל געלונגען אויפצוטון אויפ'ן דאָזיגען געביט.

מיט אַ זעהר שעהנער רעדע איז דאַן אויפגעטרעטען ד"ר סינגאַלאָווסקי פון בערלין. ער האָט זיך אָבגעשטעלט אויף די געוואַלדיגע פערדינסטען פון „אָרט" אין דער גאַנצער וועלט, אויף זיינע אַלגעמיינע צילען און טענדענצען. די רעדע [illegible] איז געהאַלטען געוואָרען אין אַ [illegible] פּאָפּולערער פאָרם און איז פון [illegible] וואוזענדע אויסגעהערט געוואָרען זעהר אויפמערקזאַם. ער האָט זיך אויך אָבגעשטעלט אויף דער פראַגע פון עמיגראַציע. דער רעדנער האַלט, אַז די עמיגראַציע קאָן נישט לעזען די יודען-פראַגע אין פּוילען. די מעגליכקייט פון עמיגראַציע זענען אַזעלכע, אַז זי קען קוים דעקען דעם נאַטירליכען צו-וואוקס פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכער איז אַ גאַנץ בעדייטענדער.

די פּוילישע יודען קענען איצט זיך נישט ריכטען אויף גרויסער הילף מצד די אַמעריקאַנער און מוזען זוכען זייער רעטונג אין פּראָדוקטיוויזירען זיך. ער אַפּעלירט צו דער געזעלשאַפט, אַז זי זאָל שטיצען דעם „אָרט", וועלכער האַלט איצט אויס 250,000 שילער אין זיינע שולען. איצט נויטיגט זיך דער „אָרט" אין פּוילען אין אַ מיליאָן זל. און יעדער יוד דאַרף מיטהעלפען.

ה' ל. פיליכאָווסקי, וועלכער וואוינט אין לאָנדאָן און איז דאָרט דער פּאָרזיצער פון דער יודישער פעדעראַציע און פערוואַלטונגס-מיטגליד פון „אָרט", האָט צום סוף אָנגעוויזען אויף דער וויכטיגער ראָל, וואָס „אָרט" איז בערופען צו שפּילען אין יודישען לעבען, וועלכעס דאַרף איבערגעבויט ווערען.

זעלבסטמארד פון א יודישען סוחר.
ווידער א שרעקליכע טראגעדיע ביי א יודישער פאמיליע.

נעכטען איז ווידער אין לאָדז פאָרגעקומען אַ טראַגישער זעלבסטמאָרד פון אַ לאָדזער יוד: אויף דרעוונאָווסקא 42 האָט זיך אויפגעהאָנגען דער דאָרטיגער איינוואוינער יחיאל יצחק קאַלשטיין.

מיר דערוויסען זיך וועגען דעם דאָזיגען שוידערליכען פאַקט פאָלגענדע פּרטים, אויף דרעוונאָווסקאַ 42, האָט געוואוינט דער 28 יעהריגער קאַלשטיין מיט אַ פרוי און 3 מיידלעך פון 5, 3 און אַ האַלב יאָהר, מיט אַ צייט צוריק האָט קאַלשטיין געהאַט אַ פערד מיט אַ וואָגען און צוזאמען מיט אַ שותף האָט קאַלטשטיין אַרומגעפיהרט קוילען צום פערקויפען. לעצטענס האָט קאַלשטיין געהאַנדעלט אויף די קוילען-פּלעצער ביי דער באַהן. קאַלשטיין איז געוועזען זעהר אַ גוטער מאַן און אַ טרייער פאָטער.

עהערנעכטען אַרום 6 אַ זייגער אין אָוועבד איז קאַלשטיין אַהיימגעקומען, זיך אָנגעטון, די שבת'דיגע מלבושים, ערקלערענדיג זיין פרוי, אַז ער דאַרף ערגיץ געשעפטליך אַוועקגעהן. קאַלשטיין איז אַוועק, אָבער ביז שפּעט אינדערנאַכט נישט צוריקגעקומען. זיין פרוי איז געוואָרען זעהר אומרוהיג אָבער האָט ביינאַכט נישט געקענט איבערלאָזען די קינדער אַליין, כדי צו זוכען איהר מאַן.

האַלב זיבען אינדערפריה איז אַן' איינוואוינער פון הויז דרעוונאָווסקאַ 42, אַריינגעגאַנגען אין קלאָזעט פון דעמזעלבען הויז, באַלד ביים אַריינגאַנג האָט ער בעמערקט ווי אימיצער הענגט אויף אַ שטריק. ער האָט געמאַכט אַ געוואַלד, די צוזאַמענגעלאָפענע שכנים האָבען אין דעם געהאָנגענעם דערקענט דעם לאָקאַטאָר יחיאל יצחק קאַלשטיין, די אַרויסגערופענע פּאָגאָטאָוויע האָט פעסטגעשטעלט דעם טויט פון דעם זעלבסטמערדער און דער דאָקטאָר האָט ערקלערט, אַז העכסטוואַרשיינליך העגנט ער שוין אַ גאַנצע נאַכט, אַזוי אַז די שטריק, אויף וועלכער קאַלשטיין איז געהאָנגען, האָט זיך איהם שוין געהאַט איינגעשניטען טיף אין האַלז.

ביי דעם זעלבסט-מערדער, זענען געפינען געוואָרען 2 בריף: איינער אַדרעסירט צו זיין פרוי און דער צווייטער צו „חסד-של-אמת", אין דעם צווייטען בריף בעט דער זעלבסטמערדער, אַז מ'זאָל איהם בּרענגען צו קבורה ווי אַ יוד, געבען איהם אַ געהעריגע קרקע און צוליב דעם, וואָס ער האָט נישט קיין זוהן, זאָל זיין שוואָגער נאָך איהם קדיש זאָגען. די סיבה פון זעלבסטמאָרד האָט קאַלשטיין אין די בריף נישט אָנגעגעבען.

אויפ'ן אָרט פון טרויעריגען פּאָרפּאַל איז געקומען די פּאָליציי, וועלכע האָט צוזאַמענגעשטעלט אַ געהעריגען פּראָטאָקאָל, מיט דער לויה פערנעהמט זיך „חסד-של-אמת".

פון געריכט.
בעשווינדעלט די קראַנקען-קאַסע.

(§) דאָס קרייז-געריכט האָט בעהאַנדעלט דעם פּראָצעס געגען איינוואוינער פון קאָנסטאַנטין צימערמאַן, וועלכער האָט אַליין אין פערזיכערונגס-ביכעל פון דער קראַנקען-קאַסע, אונטערגעשריבען אַ פירמע, וואו ער האָט נישט געאַרבייט, און לויט דעם דאָקומענט געוואָלט אַרויסבעקומען אונטערשטיצונג אין דער קראַנקען-קאַסע.

דאָס געריכט האָט פער'משפט צימערמאַנ'ען אויף 5 חדשים טורמע, אָפּלעגענדיג דאָס אויספיהרען די שטראָף אויף 5 יאָהר.

אַ מארד.

(§) דאָס קרייז-געריכט האָט נעכטען בעהאַנדעלט דעם פּראָצעס געגען דעם 23-יעהריגען וואַלעריאַן באַרלאָגאַ, וועלכער איז געוועזען בעשולדיגט, אַז דעם 23 אַפּריל האָט ער בעת אַ געשלעג מיט וויקטאָר קלעטאַ, איהם דערלאַנגט מיט אַ קוכען-מעסער אין קאַרג אַריין.

דער פערוואונדעטער קלעטאַ איז געשטאָרבען אויפ'ן וועג אין שפּיטאָל.

דאָס געריכט האָט פערמשפּט באַרלאָגען צו פערלירען אַלע רעכט און אויף צוויי יאָהר שווערע תּפיסה.

2 יאָהר טורמע פאַר מאָנס זיין

(§) ביי פערמאַכטע טירען האָט דאָס קרייז-געריכט נעכטען בעהאַנדעלט דעם פּראָצעס געגען 21-יעהריגען באָלעסלאַוו קושעווסקי, וועלכער איז געוועזען בעשולדיגט אין פערגוואַלדיגען די 16-יעהריגע וועראָניקאַ ציכעצקאַ.

דאָס געריכט האָט פער'משפט קושעווסקי'ן צו פערלירען אַלע רעכט און אויף 2 יאָהר שווערע טורמע.

נייער, גרויסער
קרימינעליש-
סענסאַציאָנעלער
ראָמאַן
פול מיט שפּאַנענדער
אַקציע און פערבאַ-
פענדע איבעראַשענדע
מאָמענטען
הויבט זיך פרייטאָג
אָן צו דרוקען אין
נייעם
פאָלקסבלאַט

שטייערן.
פערשפּעטיגטע צאָהלער. — מען קאָן אויך איינצאָהלען אין פּ. ק. אָ.

(פּ) אין די פינאַנץ-אַמטען האָט זיך אין משך פון נעכטיגען טאָג פערזאַמעלט אַ גאָר גרויסער עולם שטייער-צאָהלער, וועלכע האָבען געוואָלט בעוויזען איינצוצאָהלען די פערלעגענע שטייערן, כדי נישט צו דאַרפען צאָהלען שטראָף פאַר פערשפּעטיגען. די בעאַמטע פונ'ם פינאַנץ-אַמט זענען אָבער נישט געווען אומשטאַנד צו ערלעדיגען אַלע אינטערעסאַנטען.

דער פינאַנץ - אַמט מאַכט דעריבער אויפמערקזאַם, אַז שטייערן קען מען אויך איינצאָהלען אויפ'ן חשבון פון פינאַנץ-אַמט אין פּ. ק. אָ.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: ל. פּאַוולאָווסקי, (פּיעטרקאָוער 307); ס. האַמבורג, (גלובנאַ 50); ב. גלוכאָווסקי, (נאַרוטאָוויטש 4); י. סיטקעוויטש, (קאָפּערניקאַ 26); אַ. כאַרעמזאַ, (פּאָמאָרסקאַ 60); אַ. פּאָטאַש, (פּלאַץ קאָשטשעלני 60).

צעכען און האנטווערקער-קאמערן.

אין די יודישע האנדווערקער-קרייזען האט זיך איינגעוואָרצעלט א מיינונג, אז די פעראָרדנונג פון מלוכה - פרעזידענט וועגען אינדוסטריע - געזעץ אָדער ווי דער עולם רופט עס „צעכען-געזעץ" מאכט אָפהענגיג דאָס מעגען זעלבסטשטענדיג פיהרען א ווערקשטאט פון דער אומבעדינגטער אָנגעהעריגקייט צום אַנשפרעכענדען צעך.

די דאָזיגע השערה איז דורכאויס פאלש און ווערט פערשפרייט צוליב בייזוויליגקייט אָדער פשוט'ע אומוויסענהייט.

אמת, אין 160.69 און אין די ווייטערדיגע ארטיקלען פון דער זעלבער פעראָרדנונג ווערען טאקע דערמאָנט די צעכען אויסדריקליך אָדער אונטער אַנ'אנדערן נאָמען, אָבער נאָר אין זין פון פרייע — קאָלעגיאל-פראָפעסיאָנעלע קאָרפּאָראציעס אָהן אָבליגאטאָרישע עפענטליך-רעכטליכע סאנקציעס, וואָס האָבען יעדענפאלס נישט קיין סך ברייטערע קאָמפּעטענצען פון די ביז איצט עקזיסטירענדע האנדווערקער-פעראיינען.

א גאנץ אנדערן כאראקטער וועלען טראָגען שוין די האנדווערקער-קאמערן: דאָס איז א שטענדיגע געזעצליך-אנערקענטע רעפרעזענטאנץ פון די פראָפעסיאָנעלע אינטערעסען פון האנדווערקערטום, וועלכע שטעהט תמיד אין אַנ'ענגען קאָנטאקט מיט די בעטרעפענדע מלוכה-אָרגאנען, בעאיינפלוסט, זאָגט זיך אַרויס און ארבייט מיט אין אלע ענינים, וואָס האָבען א שייכות מיט דער געזעצגעבונג און ענטוויקלונג פון האנדווערקער.

ס'איז גענוג אנצווייזען אפילו נאָר בלויז אויף איינינגע פונקטען פון זייער פערצווייגטער בערופענקייט, ווי דאָס רעגולירען און קאָנטראָלירען די ענינים פון לערן-יונגלעך, דאָס בילדען עקזאמענאציע-קאָמיסיעס פאר געזעלן און מייסטער און דאָס האָבען די מעגליכקייט צו בעטראכטען און זיך ארויסצוזאָגען איבער פּראָיעקטען פון אלע אוסטאווען און פעראָרדנונגען בעפאָר זיי ווערען אריינגעטראָגען אין די געזעצגעבערישע אנשטאלטען אָדער בעשטעטיגט דורך די בערופענע מאכט-אָרגאנען אום זיך איבערצוצייגען, אז די האנדווערקער-קאמערן זענען אַנ'איינריכטונג, וועלכע האָט צו דערפיהלען אויפגאבען פון ערשטקלאסיגער וויכטיגקייט.

די האנדווערקער-קאמערן זענען אין זייער צוזאמענשטעל און טעטיגקייט אלנפאלס בנוגע מייסטער מיט גאָרנישט פערבינדען מיט די צעכען אָדער ענליכע פראָפ. האנדווערקער-אָרגאניזאציעס.

פערקעהרט די האנדווערקער-קאמערן האָבען יאָ א דירעקטען איינפלוס אויף דער טעטיגקייט פון די צעכען, א חוץ אין ענינים פון ריינער אינערליכער אָרגאניזאציע.

די האנדווערקער - קאמערן קאָנסטיטואירען זיך פון אויסגעוועהלטע מיטגלידער.

אקטיוו (צו וועלען) וואהל-רעכט האָבען אלע בעל - מלאכות פוןביידע געשלעכטע, וועלכע זענען פוילישע בירגער, געניסען אומבעגרעניצט פון ציווילע רעכט און פיהרען אין ראיאָן פון דער געגעבענער קאמער א זעלבסטשטענדיגען ארבייטס - ווערקשטאט מינדעסטענס אין משך פון 3 יאָהר.

פאסיוו (געוועהלט צו ווערען) וואהל-רעכט האָבען די בעל - מלאכות, וועלכע זענען אקטיוו וואהל-בערעכטיגט, ציילען פולע 30 יאָהר און פיהרען אייגענע זעלבסטשטענדיגע ווערקשטאטען. אין די גרעניצען פון דער זעלבער קאמער.

די בעל-מלאכות, וועלכע האָבען אין צוזאמענהאנג מיט אַנ'ענטגילטיגען געריכטס-אורטייל פערלוירען דאָס אקטיווע און פאסיווע וואהל - רעכט צום סיים, קאַנען אויך נישט וועהלען און געוועהלט ווערען צו די האנדווערקער-קאמערן.

די קאדענץ פון די האנדווערקער-קאמערן דויערט [6 יאָהר. יעדער 3 י. טרעט אָפּ לויט א גורל א העלפט מיטגלידער. די ארויסגעטרעטענע קאָנען נאָכאמאָל אויסגעוועהלט ווערען.

א חוץ דעם ווערען אויסגעוועהלט קאנדידאטען, וועלכע פערטרעטען ביז'ן סוף פון דער קאדענץ די אָפוועזענדע מיטגלידער.

די וואהלען צו די האנדווערקער-קאמערן פעראָרדענט די וואָיעוואָדישע אינדוסטריע - מאכט. דער בערעכטיגער מוז פערזענליך שטימען. די אָפּשטימונג גופא איז א געהיימע די רעזולטאטען פון די וואהלען ווערען בעשטימט לויטן פּרינציפּ פון א פערהעלטניסמעסיגער מעהרהייט.

יעדער וואהל-בערעכטיגטער האָט דאָס רעכט צו קוועסטיאָנירען די גילטיגקייט פון די וואהלען. אזא אָנקלאגע מוז אין משך פון 14 טעג נאָכ'ן פערעפענטליכען דעם רעזולטאט פון די וואהלען דערלאנגט ווערען דורך דער פערמיטלונג פון דער וואהל-קאָמיסיע. דער וואָיעוואָדישער אינדוסטריע-מאכט. די וואָיעוואָדישע אינדוסטריע-מאכט האָט דאָס רעכט טיילווייז, אָדער אינגאנצען צו אנולירען די וואהלען. בלויז אין דעם פאל, ווען ס'זענען נישט אָפּגעהיטען געוואָרען די געזעצליכע פאָרשריפטען.

די דעציזיע פון דער וואָיעוו. אינדוסטריע-מאכט איז אלענפאלס אַנ'ענטגילטיגע

אין משך פון 3 חדשים נאָכדעם, ווי די דעציזיע וועגען אנולירען פון די ערשטע וואהלען איז פערעפענטליכט געוואָרען, ווערען דורכגעפיהרט נייע וואהלען.

לויט אַנ'אבסאָלוטע מעהרהייט וועהלע די מיטגלידער פון דער האנדווערקער-קאמער אויס א פערוואלטונג, וועלכע פיהרט אָן מיט דער קאמער אין משך פון 3 יאָהר. ביי דער האנדווערקער-קאמער פונקציאָנירען פערשידענע שטענדיגע אָדער צייטווייליגע קאָמיסיעס. די מיטגלידער מוזען אָנעהמען די מאנדאטען אין די קאָמיסיעס און זיך בעטייליגען אין די זיצונגען.

י. אינפעלד.

מסחר צווישען לאָדז און ענגלאַנד.

מען ערוואַרט אין לאָדז דעם פוילישען האַנדעלס-אַטאַשע אין לאָנדאָן.

(ס) די טעג ערוואַרט מען אין לאָדז דעם פוילישען האנדעלס-אטאשע אין לאָנדאָן ה' קאָזיעל-פּאָקלעווסקי, וועלכער דאַרף אָפּהאלטען דאָ א גאנצע רייהע קאָנפערענצען מיט די פאָרשטעהער פון לאָדזער אינדוסטריע און מסחר. עס דאַרפען אויף די קאָנפערענצען בעהאנדעלט ווערען א רייהע פראגען און פאָרשלאגען וועגען פערשטארקען די האנדעלס-בעציהונגען צווישען לאָדז מיט די גרעסערע ווירטשאַפטליכע צענטרן אין ענגלאנד.

וועגען די פערטשאדעטע צוויי פרויען.

אין צוזאמענהאנג מיט דער נעכטיגער נאָטיץ אין די צייטונגען וועגען די פערטשאדעטע צוויי פרויען אין די מעבלירטע צימערען (פּיעטריקאָווער 38), בעט מען אונז מיטצוטיילען, אז די צוויי פרויען זענען פולשטענדיג געזונד, אז כאָטש פּאגאָטאָוויע איז געווען ארויסגערופען, האָט זי געפונען די קראנקע אין אזא צושטאנד, אז מען האָט זיי איבערגעלאָזען אויפ'ן אָרט און נישט אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

גרויסער פארטער-לאקאל

פאסיג פאַר עקספּעדיציע אָדער פאבריק אָפּצוגעבען פון באלד אויף פּאָלודניאָווא נעבען פּעטריקאָווער.
אינפאָרמאציעס: פון 9—2 און פון 4 ביז 7 אָוונט ערטיילט טעלעפאָן 36-51. 357

א ציוניסטישע פערזאמלונג.

דער ציוניסטישער קאָמיטעט האָט איינגעאָרדענט א פערזאמלונג אין לאָקאל פון דער ציוניסטישער אָרגאניזאציע דעפ. ד"ר ראָזענבלאט עפענט די פערזאמלונג און ערקלערט, אז צוליב דער לאגע אין ארץ-ישראל און אין דער עליה איז אין משך פון די לעצטע צוויי יאָהר אריינגעטראָטען א געוויסע דעפּרעסיע און דעזאָרגאניזאציע אין די ציוניסטישע רייהען. לעצטענס איז צו בעמערקען ווידער אַנ'אויפשוואונג אין ציוניזם און אין דער ציוניסטישער אַרבייט פאַר ארץ-ישראל. אין פוילען האָט מען די ערשיינונג געקאָנט בעמערקען בשעת די וואהלען צו די שטאָדט-ראַטען, ווען אין א גאנצע רייהע שטעדט האָבען די ציוניסטישע ליסטען אָבגעהאלטען א בעדייטענדען נצחון. דאָס האָבען אויך אַרויסגעוויזען די גרויסע באלפור-פייערונגען, וואָס זענען איינגעאָרדענט געוואָרען אומעטום מיט א גרויסען ערפאָלג יעצט איז די צייט צו סאנירען די אָרגאניזאציע, צו אָרגאניזירען און קאָנסאָלידירען די ציוניסטישע רייהען. מען מוז שאפען א געזונדע אָרגאניזאציע, כדי צו זיין פאָרגעברייט געגען ווייטערע ערשיטערונגען, ווייל נאָך יעדען אויפשוואונג קומט געוועהנליך ווידער א דעפּרעסיע.

ה' רוסינאָוו ווייזט אָן אויף דעם שוואכען קאָנטאקט פון די ציוניסטען מיט דער אָרגאניזאציע. פערהאן א גרויסער טייל שטימונגס-ציוניסטען, עס פעהלט די גייסטיגע ציוניסטישע שולע, בעזונדערס לאָזט זיך שטארק מערקען אין דער שטאָדט דאָס פעהלען פון א גייסטיגען ציוניסטישען צענטער, א קלוב, וואו די ציוניסטען זאָלען זיך קאָנען פערזאמלען און אַרומרעדען פערשידענע אַקטועלע פראגען.

ה' גלאנץ איז דאנקבאַר דעם ציוניסטישען קאָמיטעט פאַר דאָס צוזאמענרופען די היינטיגע פערזאמלונג.

אינזש. פראשקער בעקלאָגט זיך וואָס דער ציוניסטישער קאָמיטעט האָט זיך וועניג געווידמעט דער ציוניסטישער אויפקלערונגס-אַרבייט.

ה' האָפמאַן מיינט, אז עס זענען געמאכט געוואָרען געוויסע פעהלערן דורך די ציוניסטישע פיהרער בעזונדערס אין דער פּאָליטיק.

ה' ליטווין בעדויערט, וואָס עס פעהלט דאָס פערשטענדניש פאַר דער מלוכה-אידעע פון ציוניזם. אין ארץ-ישראל איז דער אָנפאנג פון דער צוקונפטיגער יודישער מלוכה. מען דאַרף פערוואנדלען יעדען ציוניסט אין א בירגער פון דער קינפטיגער יודישער מלוכה, וועלכער דאַרף טראָגען אלע התחיבות'ן פון א שטאַאַטס-בירגער, סיי מאַטעריעל סיי מאָראַליש.

ה' פיינבערג בעמערקט, אז יעדער ציוניסט מוז אומעטום וואו ער געפינט זיך, ווירקען אלס ציוניסט.

ה' ברזשעזשינסקי פאָדערט צו פיהרען א פערשטאַרקטע גייסטיגע אַרבייט.

ה' אָרדינאַנס בעגריסט אויך די איניציאַטיווע צו רופען מיטגלידער-פערזאמלונגען.

ה' ד"ר פעלדמאַן בעמערקט, אז ס'איז נויטיג בעזונדערס דאָס שאפען פון ביבליאָטעקען, איינאָרדנען רעפעראַטען, אָרגאניזירען שולען א.א.וו.

„ארדט"

ארטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראָדערזאָן און ר. ראָזענטאַל

די לעצטע טעג פון
1 פּראָגראַם 1
א. נ.:
„גלאַט כשר"
פּאָפּולערע פּרייזען!
אָנהויב 9.15 א זייגער אָוונט

מיניאַטורען פון: י. ל. פּרץ, א. גאָלדפאַדען, מ. קולבאַק, ה. לייוויק, י. טונקעל, י. אַבערזשאַנעק, ר. ראָזענטאַל, מ. בראָדערזאָן און אַנד.

די מוזיק אַראַנזשירט פון העניך יאַבלאָן.

רעקאָראַציעס און קאָסטיומען זענען אויסגעפערטיגט אין דעם אייגענעם טעאַטער ווערקשטעל

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון 5 א זייגער נאָכמיטאָג.

היינטיגער יוביליי
פון איסר בעזמאַן.

היינט קומט-פאַר די פייערונג פון 35-יעהריגען יוביליי פון געשעפטס-פיהרער פון יודישען טעאַטער ה' איסר בעזמאַן. עס ווערט געשפּילט „יודעלעס בר-מצוה". צום סוף א דיווערטיסמענט.

„ראַיסקי פּטאַק".

אין זאַל פון קינא „אימפּעריאַל" זאַוואַדזקאַ 16 ווערט היינט ערעפענט א רעווי-טעאַטער אונטער'ן נאָמען: „ראַיסקי פּטאַק".

הנחות אין „ארדט"
האבען פּראָפעסיאָנעלע און קולטור-פעראיינען.

היינט 9.15 א פאָרשטעלונג צו פּאָפּולערע פּרייזען פון ערשטען שלאַגער-פּראָגראַם א. נ. „גלאַט כשר", אויף וועלכער עס ווערען פערקויפט הנחה-בילעטען (50 פּראָצ. פון די נאָרמאַלע פּרייזען) פאַר מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע און קולטור-פעראיינען, ווי אויך פאַר שילער.

די פאָרשטעלונג פון ערשטען פּראָגראַם, וועלכע האָט ממש איבעררראַשט די אלע, וואָס האָבען איהם שוין בעוויזען צו זעהען – ווערט געגעבען נאָך א פּאָר מאָל.

די רעפּעטיציעס פון צווייטען פּראָגראַם זענען אין פולען גאַנג.

אין די פוילישע טעאַטערן.

„פּאַפּולאַרני".

„גרי גרי" אָפּערעטע אין 3 אַקטען.

אין „פּאַפּולאַרני"-טעאַטער איז שבת אין אָוונט געשטעלט געוואָרען א פּרעמיערע: „גרי גרי", אָפּערעטע אין 3 אַקטען.

די דאָזיגע אָפּערעטע האָט שוין אַדורכגעמאַכט א וועלט אויף כל-ערליי שפּראַכען און אויף די פערשידענסטע ביהנעס האָט „גרי גרי" זיך שוין בעוויזען פאַרן עולם.

„גרי גרי'ס" גלאַנץ איז שוין לאַנג פערבלאַסט געוואָרען דורך איהרע יונגערע אָפּערעטען-קאָנקורענטקעס, דאָך האָט זיך „פּאַפּולאַרני" דערמאָהנט און איהר אַרויסגענומען פון אַרכיוו און די פעראַלטערטע „גרי גרי" פאַרגעשטעלט אַלס פּרעמיערע.

דאָס „פּאַפּולאַרני" טעאַטער וויל טאַנצען אויף צוויי חתונות: דינען דעם עולם מיט מעלאָדראַמעס און אָפּערעטעס. וואָלט עס אפשר געווען נישט שלעכט, ווען דאָס פּערסאָנאַל וואָלט געווען צוגעפּאַסט דערצו.

מיט די מעלאָדראַמעס, שלאָגט זיך דאָס טעאַטער נישט שלעכט אַדורך, נאָר מיט די אָפּערעטעס, איז נישט אַזוי שטאַרק פויגעלדיג.

„גרי גרי" איז אַן אָפּערעטע מיט א שוואַכען טעמפּעראַמענט, זי פערמאָגט אָבער שעהנע געזאַנגען, וואָס מען דאַרף אויך שעהן אָפּזינגען, אויף דער שבת-דיגער פּרעמיערע איז, אין דער הינזיכט געבליבען נאָך זעהר פיל צו וואונשען.

דערפאַר געווינט אָבער די אָפּערעטע זעהר פיל פון די שענע דעקאָראַציעס, טרעפליכע סצענע-בעלייכטונג און מאָדערנע טענץ. פאַר אַן אָפּערעטע האָבען די דאָזיגע מעלות א גרויסען ווערט.

„גאַנג".

רעווי-טעאַטער אין „לונאַ"-זאַל.

דאָס פוילישע רעווי-טעאַטער „גאַנג", וואָס שפּילט אין „לונאַ"-זאַל, קומט נישט מיט קיין שום מאָדערניסטישע פּרעטענציעס. געטריי די אַלטע טעאַטראַלע שול דינט זי די דאָזיגע שול מיט אַלע רמ"ח אברים.

„גאַנג", זעהט מען, האָט פאַר זיך איין אויפגאַבע — געפעלען דעם עולם, דעם ברייטען עולם, ווייטער געהט איהם גאָר נישט אָן.

די טעמעס, וואָס „גאַנג" בעהאַנדעלט זענען שטאַרק בעגרעניצטע. מיר שטעהען שוין פאַר'ן 3. פּראָגראַם און אַלץ דרעהען מיר זיך אַרום די פראַגען וועגען ליבע, פעררראַט, מאַן און ווייב א. ד. גל. צווישען די וויצען פערנעהמט נאָך די שוויגער דעם אויבען-אָן און א מאָנאָלאָג פון א שיכור, איז די הויפּט-אַטראַקציע.

די גרויסע מעלה פון „גאַנג" איז אָבער דאָס, וואָס פאַך-לייט פיהרען אויס דאָס פּראָגראַם, פערהאַן אויך צווישען פּערסאָנאַל איניגע גאָר שטאַרק טאַלאַנטירטע אַרטיסטען. סקאָניעטשני איז אָהן פאָרוואורף, פון איהם שפּרודעלט מיט הומאָר. בוקאָיעמסקאַ געהערט צו די בעסטע רעציטאַטאָרקעס, איז טאַקי נישט קיין וואונדער, וואָס זי איז געוואָרען דער ליבלינג ביים עולם.

זעהר פעהיג זענען אויך די אַרטיסטקעס פּאָפּיעלעווסקאַ, יאַשקובנאַ און טאַלאַריקאָ.

גרויס בייפאַל רופט אַרויס דער קליינער באָלטשאַ קאַמינסקי, וועלכער איז זעהר אייגענאַרטיג.

„גאַנג" איז קאַרג אין דעקאָראַציעס, דערפאַר אָבער גיט מען מיט א פולער מאָס — נאַקעטקייט. אויף דעם דאָזיגען געביט איז שוין „גאַנג" גאָר שטאַרק מאָדערן...

אויך טענץ ווערען דאָ גישט געקאַרגט. א טאַנץ אַרויף, א טאַנץ אַראָפּ— „פאַר געטאַנצט זאָל ווערען!" טענץ בערוישען אַנ'עולם. די געשיקטע לייטונג פון „גאַנג", האָט דאָס גוט אין זינען, דעריבער פערברויכט זי א נישט-געלונגענעם נומער — מיט'ן באַלעט.

אין 3. פּראָגראַם איז „גאַנג" אייגענטליך גאָרנישט מחדש. מ'סקעטשעוועט, מ'זינגט, מ'טאַנצט, מ'שפּאַסט, מ'וויצעלט זיך. דער אָרקעסטער העלפט אונטער מיט גרויס רעש און אויף דער סצענע איז לעבעדיג-פרעהליך.

ט. מ.

מעלדונגען.

פון „שעורי-ערב". סאָלנאַ 7

היינט 8 אין אָוונט קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל צום 1-טען יאָהרצייט א הזכרה נאָך דעם פערשטאָרבענעם פערוואַלטונגס-מיטגליד ב"ע בעריש ז"ל פרענקעל.

אין איניגע וואָכען אַרום קומט פאָר א חנוך ספר-תורה, וואָס ווערט געשריבען אויף דעם נאָמען פון פערשטאָרבענעם.

בעריכטס-פערזאַמלונג אין האַנדעלס-אָנגעשטעלטען-פעראיין.

(—) היינט אין אָוונד קומט פאָר אין האַנדעלס-אָנגעשטעלטען-פעראיין (א. קאָשטשושקי 21) א בעריכטס-פערזאַמלונג פון דער קאָנפערענץ וועגען צענטראַליזירען די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע-בעוועגונג.

אַריינגאַנג נאָר פאַר מיטגלידער.

דער בראסלעט, דער גראף און די טענצערין.

א קאמיש-סענסאציאנעלע פאריזער מעשה.

(ענדע)

די יונגע טענצערין האט ווירקליך געזעהן, אז זי האט קיין אנדער אויסוועג נישט, און זי מוז אנרופען דעם, וועמ עס האט איהר דעם בראסלעט געגעבען א מתנה. זי האט אבער, ווענינגסטענס, פערלאנגט, אז דאס זאל בלייבען א שטרענגע געהיימניש צווישען זיי ביידען, און מיט דעם פאליציאנט א דריטען. דאס דארפען נישט הערען קיין זייטיגע; איבערהויפט די פאמיליע פון איהר אינטימען פריינד, מיט וועלכען זי שטעהט אין ליבע-בעציהונגען שוין א לענגערע צייט, זאל זיך פון דעם נישט דערוויסען. און כדי אויסצומיידען די ארומיגע נייגעריגע אויגען און אויערען אין דעם מאדע-סאלאן, האט זי אנגעשריבען דעם נאמען אויף א שטיקעל פאפיר, וואס זי האט באלד צוריסען, ווי נאר די גרעפין און דער פאליציאנט האבען עס איבערגעליינט.

די גרעפין איז שיער נישט געטראפען געווארען פון אנ'אפאפלעקסיע. איהר האט פערכאפט דער אטעם און די אנגעשטעלטע פון דעם גרויסען מאדע-סאלאן האבען איהר געמוזט אריינפיהרען אין א זייטיגען צימער. דער פאליציאנט און די יונגע טענצערין זענען איהר אהין נאכגעגאנגען. זיי האבען איהר אוועקגעזעצט אויף א שטול דערלאנגט איהר א גלאז וואסער און געווארט ביז זי וועט קומען צו זיך. זיי האבען ביידע נישט געקאנט בעגרייפען פאר וואס דאס שטיקעל פאפיר מיט דעם אנגעשריבענעם נאמען האט אזוי ערשיטערענד געווירקט אויף דער פרוי פון די מיטעלע יאהרען...

— צי קענט איהר דען אט דעם הויך אנשטענדיגען מאן? — האט די טענצערין איהר געפרעגט, ווען יענע האט ווידער געעפענט די אויגען.

— צי איך קען דעם גראף דע לאנואז? — האט די גרעפין ווידערהאלט די פראגע מיט א בעהאלטענעם ביטערען שמייכעל אויף איהרע בלייך-געווארענע ליפען — ניין, פערזענליך קען איך איהם נישט, אבער זיין נאמען האב איך געהערט, פערשטעהט זיך... ווער האט עס אין פאריז נישט געהערט פון דעם גראף דע לא-נואז?..

— איך וועל שנעל געהן דערצעהלען וועגען דעם דעם פאליציי-שעף! — האט דער פאליציאנט געזאגט צו דער מיטעליעהריגער פרוי — כדי מען זאל באלד שיקען צום גראף אויספארשען ווי אזוי עס איז געקומען צו איהם אייער גע'גנב'עטער בראסלעט.

— אויספארשען דעם גראף?! — האט די פרוי איבערגעפרעגט, ווי זי וואלט נישט אין גאנצען פערשטאנען וועגען וואס דא רעדט זיך — א, ניין, דאס איז נישט נויטיג!... איך וועל איהם שוין אליין פרעגען... איך דאנק אייך זעהר.

— אבער, גנעדיגע פרוי — האט דער פאליציאנט זיך געוואונדערט — דאס געהט דאך נישט אנדערש. יעדע קרימינעלע אויספארשונג מוז געפיהרט ווערען אין דער אנוועזענהייט פון דער פאליציי...

— טוט, ווי איהר פערשטעהט! — האט ענדליך די פרוי געזאגט אין טיפער פערצווייפלונג, און צונויפנעמענדיג איהרע לעצטע כוחות, האט זי זיך אויפגעשטעלט און אוועק צו דער טיר אפילו נישט אנפאסענדיג דאס קלייד, וואס זי האט געהאט בעשטעלט.

און צום דירעקטאר פון דער פירמע האט זי זיך געווענדעט, ארויסגעהענדיג:

— מיר איז עפעס פלוצלינג נישט גוט געווארען, און איך קען נישט אנפאסען דאס קלייד. מארגען וועל איך ווידער קומען. אדיע...

ווען די פרוי איז שוין געווען אויפן גאס, און דער פאליציאנט האט איהר געהאלפען אריינזעצען זיך אין א טעקסי האט די שעהנע טענצערין געפרעגט ביי דעם דירעקטאר פון סאלאן, ווער די דאמע איז?

— דאס איז דאך די גרעפין דע לענואז — האט איהר יענער געענטפערט — אונזערע א קליענטין פון צעהנדליגע יאהרען.

ערשט איצט האט די טענצערין פערשטאנען, וואס דא האט פאסירט. זי האט זיך צוערשט אזש פונאנדערגעלאכט פון דעם משונה'דיגען צופאל, וועלכער האט איהר אויף אזא מערקווירדיגען אופן צוזאמענגעפיהרט אויג אויף אויג מיט איהר קאנקורענטקע, מיט דער פרוי פון איהר געליבטען...

ווען זי האט פערלאזען דאס געשעפט און איז אין איהר אייגענעם אויטאמאביל וועלכער האט אויף איהר די גאנצע צייט געווארט דרויסען, געפאהרען צו איהר טעאטער, האט זי דעם גאנצען וועג געטראכט: „פונדעסטוועגען איז דער גראף נישט קיין קליינער חזיר... אז ער האט מיר געוואלט שענקען א מתנה, האט ער נישט געפונען קיין אנדער עצה ווי ארויסצוגנב'ענען ביי זיין אייגענער ווייב די מתנה, וואס ער האט איהר אליין געגעבען צו זייער חתונה... און אזוי פיל שאנדע מיר נאך פערשאפט... אז ער וועט זיך בעווייזען ביי מיר אויפ'ן שוועל מיט זיין נארישען פנים, וועל איך מיין לאקיי הייסען איהם אויסרייסען זיינע גראפישע באקען-בערד און איהם ארויסיאגען ווי א הונט... אזא אפגעלעבטער בעל-עבירה'ניק!..

* * *

וואלט אפשר די גאנצע געשיכטע געבליבען נישט בעקאנט אין פאריז. די צייטונגען, וועלכע האבען יא עפיס געהערט, אדער וועגען דער זאך געשריבען פערשטעלט... דעם גראף זאל האבען געקאסט נישט וועניג געלט דעם סקאנדאל צו דער שטיקן. אבער די ארעסטירטע צימער-מיידעל פון דער גרעפין מיט איהר פריינד דעם קוטשער, האט מען דאך באלד געמוזט בעפרייען פון טורמע, ווייל זייער אומשולד איז דאך שוין איצט פאר אלעמען קלאהר געווארען. האבען זיי זיך אבער נישט געוואלט בענוגענען בלויז מיט דער צוריק בעקומענער פרייהייט, און זיי האבען אנגעקלאגט דער גרעפין און דעם גראף אין געריכט פאר א בלבול. דא איז שוין די גאנצע געשיכטע ארויפגעשוואומען ווי בוימאייל אויפ'ן וואסער, און גאנץ פאריז האט מיט דעם געקלונגען...

אין געריכט, וואוהין עס זענען ארויס גערופען געווארען א היבשע צאהל עדות, דערונטער אויך די יונגע טענצערין, האט זיך ארויסגעוויזען, אז אויך מיט דער גרעפינ'ס צימער-מיידעל האט דער גראף געוואלט מאכען א „נאהענטע בעקאנטשאפט”, נאר דא האט ער זיך געהאט אנגעשטויסען אן דעם ווידערשטאנד פון דעם יונגען קוטשער, און ער האט זיך אזוי ארום דערוואוסט, אז זי האט שוין איהר „אויסדערוועהלטען”. און דער גראף האט וועגען דעם — פון פערדרוס מסתמא — זיך אויסגערעדט פאר דער גרעפין, און יענע האט געוואלט ארויסיאגען דאס מיידעל, ווייל זי האט איהר גענארט און האט געהאט זיך פארגעשטעלט אין אנפאנג פאר גאר א גרויסע צנועה, פאר אנ'אומשולדיגע טויב. האט ער, דער גראף מורא געהאט, אז דאס מיידעל, פון נקמה וועגען, זאל נישט אויסזאגען דער גרעפין, ווי אזוי איהר מאן גופא, אין וועלכען זי, די גרעפין, גלויבט אזוי, האט געפרובירט צו איהר זיך „פריינטלען”... האט ער דעריבער פאר איהר זיך איינגעשטעלט און ווי עס איז איינגערעדט זיין ווייב, אז זי זאל פארלויפיג לאזען דאס מיידעל בלייבען אין פלאץ. און אפשר האט ער שוין דעמאלט געטראכט, אז זי וועט איהם צוניץ קומען, — אז די גרעפין וועט זיך ארומזעהן, אז עס פעהלט איהר דער בראסלעט, וועט זי דאן געוויס ווארפען די שולד אויף דער פערשייטער מיידעל...

די פאריזער ריכטער האבען דעם גראף און די גרעפין פעראורטיילט צו הארבער שטראף. זיי וועלען זיך איצט מוזען אליין אריינזעצען אויף עטליכע וואכען הינטער די אייזערנע גראטעס פון דעמזעלבען געפענגניש, וואו עס האבען, נעבעך, צוליב זיי אומזיסט געשמאכטעט זייער אומשולדיגע יונגע דינסטמיידעל מיט איהר געליבטען, דעם יונגען קוטשער...

און גאנץ פאריז האט שטארק הנאה פון דעם...

י. א. ב.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט” אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט”.

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלייגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 16. נאוועמבער 1927.

6392. א לעזער פון קאנסטאנטינער. אויף פריזיער און שייטעל-מאכער איז די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען אינדוסטרי-געזעץ חל.

6393. יאנאווסקי. טיר ווייסען נישט, צו מיט דער פערעפענטליכונג פון די אויספיהר כללים וועט זיך די לאגע ענדערען. לויט'ן איצטיגען רעכטליכען צושטאנד מוז מען אומבעדינג פארשטעלען א פאטענט פאר'ן יאהר 1927.

6394. חיים טשארנע.

6395. א לעזער פון ווסכאדניא 29.

6396. פיק.

6397. א לעזער פון קאפעדניק. וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאקציע פון 3 — ביז 4 טעגליך מיטברענגען די צייטונג.

6398. מענקעס. אויב דער זוהן האט קיין קינדער נישט איבערגעלאזט געהערט די עלטערען א העלפט און די ברודער און שוועסטער קומט די צווייטע העלפט פון דער איבערגעבליבענער נאכ'ן פערשטארבענעם ירושה.

6399. א פאר. ווער ס'וועט זיך וועלען אין משך פון 5 יאהר נאכ'ן 15 דעצעמבער 1927 עפענען אנ'אייגענעם ווערקשטאט, וועט דארפען צושטעלען א בעשטעטיגונג פון דעם געמיינדע-אמט, אז ער האט געארבייט אין די לעצטע 5 יאהר ביי א מייסטער.

6400. צ. ג–ר. ס'איז נישט פארגעזעהן קיין בעשטימטער טערמין, ווי לאנג מען מוז האבען געפיהרט זעלבסטשטענדיג די ווערקשטאט. דאס געזעץ זאגט נאר, אז מען וועט דארפען בעווייזען, אז מען האט געפיהרט פאר'ן 15 דעצעמבער 1927.

דעריבער, אויב איהר וועט איצט אויסקויפען א פאטענט פאר'ן 1927 יאהר און זיך עפענען די ווערקשטאט זענט איהר געזעצליך אין ארדנונג.

קוים וועט איהר ערשט וועלען עפענען זיך די ווערקשטאט נאכ'ן 15 דעצעמבער 1927 וועט איהר שוין מוזען צושטעלען א צייגניש, אז איהר האט געארבייט 5 יאהר ביי א מייסטער אדער אויסגעהאלטען אנ'עקזאמען.

6401. פ. פון דאבראניצקעס האלע. איהר האט דאס רעכט דעם אפמאך צוצושטעלען דעם שטייער-אמט צו סטעמפלען אין משך פון 3 וואכען נאכ'ן אונטערשרייבען פון די צדדים.

אין פלאמען פון ליבע און האס

ראמאן

141

— מירענסקי, וואס זאל עס בעדייטען? וועגען וואס טראכסטו עס אזוי?

— דרייוויץ! — האט ערנסט און קאלט אויסגערופען דער אויספארשונגס-ריכטער — איך בין נישט אייער חבר! איך בין דא אהער געקומען אלס בעאמטער פון דער גערעכטיגקייט!

— אבער, וואס געהט עס מיך אן, מיין טייערער?

— באלד וועט איהר זיך דערוויסען! הער שרייבער, איהר וועט אזוי גוט זיין זיך זעצען צום טיש! דרייוויץ, און אייך ארעסטיר איך אין נאמען פון דער גערעכטיגקייט!

— מיך?.. מיך ארעסטירסטו?.. וואס איז עס ווידער פאר א שפאס?.. פארוואס כ'בעט דיך ארעסטירסטו מיך? אין וואס בעשולדיגט מען מיך?..

— אין בעגעהן א מארד, אין א גנבה, און אין בעמיהען זיך נאכאמאל צו בעגעהן א מארד!

— כא-כא! — האט זיך קארל פונאנדערגעלאכט — ס'ארא פיינע שפילעריין! ס'איז דאך אבער נאך נישט קארנאוואל-צייט, און איהר פערנעהמט זיך שוין מיט אזעלכע פערשטעלענישען...

דער אויספארשונגס-ריכטער, מירענסקי האט איהם אומגעדולדיג איבערגעשלאגען:

— קארל דרייוויץ, איהר ווערט בעשולדיגט אין דער'הרג'ענען לעווענטאל'ן און אין אוועק'גנב'ענען ביי איהם געלד!

— הייסט עס, אז איהר מיינט עס אויף אנ'אמת?

— ענטפערט צו דער זאך!

— וואס ווילסטו דען זאל איך ענטפערען אויף אזעלכע שטות'ערייען!?

— דעם אמת ענטפערען.

— דער אמת איז דער, אז איך הויב נישט אן צו פערשטעהן, וועגען וואס אייך האנדעלט זיך, און אז די בעשולדיגונג איז פשוט א לעכערליכע!.. צו-וואס האב איך דען גדארפט דער'הרג'ענען לעווענטאל'ן? איך האב איהם גארנישט געקאנט?.. וואס?.. כדי איהם צו בע'גנב'ענען?.. קיין עושר בין איך נישט, אבער די פאבריק גיט מיר גענוג אויף מיין הוצאה. זי האט זיך אויף א צייט אפגעשטעלט, אבער אין עטליכע טעג ארום וועט זי ווידער געלאזט ווערען אין גאנג.

— צי איז דאס אלץ, וואס איהר האט צו זאגען?

— ווער בעשולדיגט מיך דען?

— א סך פערזאנען.

— איך וואלט געוואלט וויסען, ווער אייגענטליך?

— דאס האט גארנישט צוטון מיט דער עיקר זאך! קודם כל, דער קרבן פון דעם פערברעכען, לעווענטאל אליין! ווען ער וואלט געלעבט...

— יא, אבער לעווענטאל לעבט נישט! — האט זיך קארל אפגערופען ציניש א ציה טוענדיג מיט די פלייצעס.

— פאר'ן טויט האט ער אנגעשריבען...

— טאקיש... דאס איז אינטערעסאנט!

— מיט א קאלט-געווארענער האנד האט ער מיט'ן אייגענעם בלוט אנגעשריבען אויף דער וואנד א בעשולדיגונג, אין וועלכער עס האט בולט פיגורירט אייער נאמען.

— ווייזט מיר די דאזיגע אויפשריפט.

— איהר האט זי אליין אפגעווישט, כדי עס זאל נישט בלייבען קיין סימן פון אייער פערברעכען!

— זעהר א פיינער איינפאל! אויב איך האב אבער אפגעווישט די אויפשריפט, טא פון וואנען זשע ווייסט איהר וועגען איהר?

דאן האט זיך אויפגעהויבען פערעלע.

— איך האב געזעהן און איבערגעלייענט! — האט זי ענערגיש א זאג געטון.

— ווער קאן עס דערווייזען?.. ווער קאן דען בעשטעטיגען, אז דאס אלץ איז נישט בלויז א צוגעטראכטע באבע-מעשה?!

— איך! — האט זיך אריינגעמישט יהודית — איך, וואס פאליע האט מיר גלייך געגעבען צו-וויסען, נאכדעם, ווי זי האט די אויפשריפט ענדעקט.

— דאס בלויז איז קיין בעווייז נישט! ווען די אויפשריפט וואלט געווען אפגעווישט, וואלטען דארט אויף דער וואנד געבליבען געוויסע סימנים!

— א! — האט זיך אפגערופען דער אלטער סארלאט — פאר א גענויען כעמיקער איז עס א קלייניגקייט אפצווישען אינגאנצען אומבעמערקט א ביסעל בלוט פון א געקאלכטער וואנד!

— זענט איהר זיך, אלוא, נישט מודה? איהר לייקנט דערין? — האט מירענסקי א פרעג געטון.

— זעלבסטפערשטענדליך! — האט קארל ענטשלאסען געענטפערט — איבריגענס געפינט זיך דא אזא איינער, וואס קאן זיך אננעהמען פאר מיין כבוד, און פערזיכערען, אז איך האב עפיס אזוינס געקאנט טון, און אז עס איז לעכערליך צו בעשולדיגען מיך אין ערמארדען לעווענטאל'ן.

— ווער איז עס אזוינס?

— דער הער קורט לעווענטאל, דער זוהן פונ'ם קרבן.

זאגענדיג די ווערטער האט קארל ארויסגעצויגען פון בוזעם-טאש א פאפיר, און דערלאנגט איהם דעם אויספארשונגס-ריכטער.

— אט איז א דאקומענט, וואס דער הער קורט לעווענטאל האט אנגעשריבען מיט עטליכע טעג צוריק. אדרבא, לייענט אדורך און דאן וועט איהר קאנען אורטיילען!

(פארטזעצונג קומט)

א יודישער יונגערמאַן פון לאָדז
ערמאָרדעט געוואָרען פון זיין פרוי'ס געליבטען, א קריסט אין בערלין.
אַ קאָרטען־וואַרפערקע האָט געזאָגט דעם מערדער, אַז דער יודישער יונגערמאַן שטעהט איהם אין וועג פון זיין גליק.

(סוף *)

דער רייכער גריכישער בריליאַנטען־הענדלער פלעגט מיט זיסע רייד העלפען אויפרייצען איהר געגען איהר מאַן און פונאַנדערבלאָזען אין איהר האַרצען אַ שנאה צו איהם. כדי איהר צו צושטרייטען און פונאַנדערשלאָגען איהר פערביטערטקייט, פלעגט ער, שטילערהייט, אַז קיינער זאָל נישט בעמערקען, איהר פיהרען שפּאַצירען אין אַ טעקסי אויסער'ן שטאָט. אונטערוועגס פלעגען זיי זיך אָפּשטעלען אין די שעהנע קאַפעס און אין וויין־קעלערס, וואו אַלע עלעגאַנטע שפּאַצירער קומען מיט זייערע דאַמען אונטערצוכאַפּען דאָס האַרץ... פערשטעהט זיך, אַז סאַמואיל האָט די קלענסטע אהנונג נישט געהאַט, ווי אַזוי זיין יונג ווייבעלע פערטרייבט איצט גליקליך די צייט... פון די אָפטע שפּאַצירען מיט דעם רייכען גריך האָט זיך צווישען זיי ביידען גענומען שפּינען אַן'אינטימע פריינדשאַפט, וועלכע האָט וואָס ווייטער אַלץ שטאַרקער זיך ענטוויקעלט...

דער רייכער גריך וואַלינאַראָ, האָט איהר גענומען קויפען גרויסאַרטיגע מתנות; ער האָט איהר אָנגעפאַנגען צו בעקליידען און בעפּוצען לויט נייעסטער מאָדע און איהר שענקען געלד און פּערל...

דער גריך וואַליגאַראָ, האָט גאָר אינגיכען געהאַט פאַר איהר נעדונגען אַ פיינעם צימער אין אַ שטילען האָטעל. אַהין פלעגט זי קומען יעדען טאָג פערברענגען. אויך איהר גוטער פריינד, פלעגט אַהינקומען און ברענגען אַלערליי גוטע זאַכען. אָפטמאָל פלעגען זיי דאָ זאַלבענאַנד טרינקען צוזאַמען פאַרנאַכט טייה אָדער קאַפע מיט ליקער.

אַט אַזוי איז בראָניאַ געוואָרען דעם גריך וואַליגאַראָ'ס געליבטע און פלעגט זיך שוין מיט איהם טרעפען אין דעם געדונגענעם צימער כמעט יעדען טאָג. אין שטוב האָט מען עפּעס גענומען פיהלען, אַז דאָס יונגע ווייבעל לעבט עפּעס איבער געהיים אַ שווערע דראַמע. אויך איהר טאָכטערל, די קליינע סאַלאָמע, האָט גענומען שפּירען אין איהרע „לאַסקעס“ און אין דער מוטערס קושען עפּעס אַן'אייז קאַלטען אָטעם. דער מאַן פון זיין זייט האָט דערפיהלט עפּעס אַ מאָדנע אומבעגרייפליכע בעציהונג צו איהם פון זייער שכן דעם רייכען גריך. אין אַ קורצער צייט אַרום האָט דער גריך אין גאַנצען פערלאָזען זיין דירה אין דעם הויז, מיט אַ תירוץ, אַז זי איז פאַר איהם נישט בעקוועם, און ער האָט זיך בעזעצט אַנדערשוואו, נישט זאָגענדיג, וואו... דער פערדאַכט ביי סאַמואיל'ן געגען זיין פרוי האָט זיך אַלץ געשטאַרקט, הגם ער האָט בשום אופן נישט חושד געווען, אַז זי האָט וועלכע עס איז בעציהונגען מיט דעם גראָבען גריך, וועלכער איז געווען אפשר מיט אַ יאָהר פופצען עלטער פון איהר. סאַמואיל פלעגט איהר פייניגען און דערפירען ביז טרעהרען, און אַז עס איז אין אַן'אָווענד דערגאַנגען צווישען זיי ביידען צו אַן'אָפּענעם געשלעג, אַז דער גאַנצער הויף אַרום איז זיך צוזאַמענגעלאָפען אויף די געשרייען, איז זי נאָר אינגאַנצען אַנטלאָפען פון דער היים, אפילו נישט געזעגענענדיג זיך מיט דער קליינער סאַלאָמע.

דאַן איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז ווייטער אַזוי לעבען צוזאַמען איז פאַר זיי אונמעגליך און מען מוז זיך גט'ן... דאָס האָט אָבער לאַנג געדויערט, מען האָט געדאַרפט אַרויסבעקומען די „פּאַפּירען“ פון לאָדז; מען האָט אויך געדאַרפט דורכפיהרען פיל אַנדערע אַנגעלעגענהייטען, ווי למשל, די פראַגע וועגען פערשידענע ווערט־זאַכען, וועלכע זענען נאָך געווען פערזעצט, און מען האָט געדאַרפט בעשטימען צו וועמען זיי וועלען געהערען. דורך די גאַנצע צייט האָט בראָניאַ געוואוינט אין איהר האָטעל־צימער, וואָס נישט איהר מאַן און נישט קיינער האָט געוואוסט, וואו ער געפינט זיך אַ חוץ דעם רייכען גריכישען בריליאַנטען־סוחר...

איינמאָל האָט זי זיך נישט געקענט בעהערשען און איהם אָפען געזאָגט, אַז זי בענקט זעהר שטאַרק נאָך איהר קליינער טעכטערל, און זי ווייסט נישט, אויב זי וועט קענען לענגער אַריבערטראָגען די צושיידונג מיט איהר ליב קינד.

ענדליך זענען שוין אַלע נויטיגע פאַרבערייטונגען צום גט פערענדיגט געוואָרען: זי איז שוין געווען פולשטענדיג און אָפיציעל גע'גט מיט'ן מאַן, אָבער זי האָט נאָך אַלץ אָפּגעלעגט אויף שפּעטער און שפּעטער די חתונה מיט'ן רייכען גריך... דער פערליבטער בריליאַנטען־סוחר איז געווען פערצווייפעלט און נישט געוואוסט, וואָס זאָל ער טון.

איז ער אַוועק איינמאָל צו אַן'אַלטע קאָרטען־וואַרפערקע, זי זאָל איהם זאָגען, וואָס טהוט זיך מיט זיין געליבטע. די קאָרטען־וואַרפערקע האָט אויסגעלייגט איהרע קאָרטען, און איהם געפרעגט, ווי אַלט זיין געליבטע איז און וואָס פאַר אַ האָר זי האָט. ער האָט איהר געענטפערט, אַז זיין געליבטע איז אַלט אַ יאָהר צוויי און דרייסיג, מיט פופצעהן יאָהר יונגער ווי ער; זי איז אַן'עכטע ברונעטקע, די קאָרטען־וואַרפערקע האָט דריי מאָל נאָכאַנאַנד איבערגעטאַשט די קאָרטען און, ענדליך, פערמאַכענדיג די אויגען, האָט זי געזאָגט, אַז צווישען איהם און זיין ברונעטער געליבטע שטעהט אַן'עכטער בלאָנדין כמעט פון איהר עלטער...

— — — — — — — — —

אַן'עכטער בלאָנדין, כמעט פון איהר עלטער?!—דער רייכער גריכישער בריליאַנטען־סוחר האָט אַ טראַכט געטון און בעשלאָסען, אַז דאָס קען נישט זיין קיין אַנדערער טאַקע ווי איהר פריהערדיגער אייגענער מאַן, מיט וועלכען זי וויל, טסתמא, צוריק זיך צוזאַמענגעהן. ניין! איצט איז זי זיינע, און קיינער טאָר איהר ביי איהם נישט צונעמען... און, ווי עס פיהרט זיך צווישען די איינוואוינער פון דעם הייסען דרום, האָט ער אַ זונטאָג אין דער פריה געכאַפּט זיין קינזשאַל, וועלכען ער האָט האַלט שטענדיג צוקאָפּענס, און איז געלאָפען צו סאַמואיל גלאַזער.

ווען דער גריך האָט אָנגעקלונגען ביי דער טיר, איז איהם ענטקעגען געקומען סאַמואיל'ס אַלטע מוטער, און איידער די אַלטע פרוי האָט געהאַט צייט אויסצורייידען אַ וואָרט צו זייער געוועזענעם שכן, האָט ער מיט איין שפּרונג דערגרייכט דעם צווייטען צימער, וואו דער יודישער יונגערמאַן איז געלעגען איינגעדרעהט אין זיין קאָלדרע, און האָט איהם דורכגעשטאָכען מיט זיין שפּיציגען געווער דורכ'ן רוקען ביז דער ברוסט.

די אַלטע מוטער האָט נאָר דערהערט איהר זוהנ'ס קורצען אָפּגעריסענעם ווערגעשריי—און דער מערדער איז שוין געווען אַראָפּגעלאָפען פון אַלע טרעפּ...

אויפ'ן הויף איז געוואָרען אַ גרויסער געוואַלד. אַלע האָבען בעמערקט דעם אַמאָליגען שכן און זיך געלאָזען נאָך איהם יאָגען אויף דער גאַס. די פּאָליציי האָט איהם געכאַפּט. די אַלטע יודישע מוטער האָט יאָמערענדיג און ברעכענדיג די הענד, דערצעהלט די גאַנצע פאַמיליען־טראַגעדיע פון איהר אומגליקליכען זוהן. ווען מען האָט דעם אַרעסטירטען מערדער געפרעגט, פאַר וואָס ער איז בעגאַנגען זיין בלוטיגען טהאַט, האָט ער איינפאַך געזאָגט, אַז ער האָט געמיינט, אַז נאָכדעם, ווי ער וועט דעם יודישען יונגענמאַן אַפּרוימען פון וועג, וועט ער גרינגער קענען חתונה האָבען מיט יענעמס געוועזענע ווייבעלע, וועלכע עס האָט נאָך אַלץ געצויגען צו איהר פריהערדיגען מאַן...

אויפ'ן אָרט פון פערברעכען האָט מען געבראַכט בראָניאַ'ן, דעם ערמאָרדעטען'ס געוועזענע פרוי, וועלכע די שוויגער האָט אין אָנפאַנג חושד געווען, אַז דאָס האָט זי געהאַט אָנגערעדט איהר געליבטען נקמה צו נעהמען פון איהר פריהערדיגען מאַן. דאָס יונגע ווייבעל, דערזעהענדיג אין אַ טייך פון בלוט סאַמואיל'ס טויטען קערפּער, איבער וועלכען עס האָט זיך, ווי אין אַ פאַליגע, נעצאַפּעלט מיט די פיסלעך און הענדלעך ביידענ'ס טאָכטער סאַלאָמע. — איז זי תיכף געפאַלען אין חלשות. דער מערדער גופא האָט אָפען ערקלערט, אַז זי האָט קיין אַהנונג נישט געהאַט וועגען זיין בלוטיגען פּלאַן. ער האָט איהר אפילו נישט געהאַט דערצעהלט וועגען זיין בעזוך ביי דער קאָרטען־וואַרפערקע...

— ביי די קאָרטען־וואַרפערקע? — האָט דער פּאָליציי־קאַפּיטאַן זיך געוואונדערט— זאָל מען אַהערברענגען די קאָרטען־וואַרפערקע! — האָט דער פּאָליציי־קאַפּיטאַל געגעבען אַ בעפעהל, — אפשר האָט זי דאָס בכיון אָנגעהעצט דעם מערדער.

די קאָרטען־וואַרפערקע איז פערשטעהט זיך, געווען גאַט די נשמה שולדיג. אַז אַן'עלטערער מענש, אַ ברונעט, קלאָגט זיך, אַז זיין יונגע ברונעטע געליבטע איז געוואָרען צו איהם קאַלט,— האָט די קאָרטען־וואַרפערקע ערקלערט— איז עס דאָך אַ סימן, אַז איהר איז מסתמא געפעלען געוואָרען אַ יונגערער פון איהם, און מסתמא טאַקע אַ בלאָנדין, ווייל אַזוי עס איז שוין דאָס רוב: בלאָנדע ציהט צו ברונעטע און ברונעטע ווערען פערכאַפּט פון בלאָנדע... סיי די פּראַקטיק און סיי די קאָרטען זאָגען עס אונז יעדען טאָג...

האָט מען די קאָרטען־וואַרפערקע אויך פריי געלאָזען; בלויז דעם רייכען גריכישען סוחר האָבען צוויי פּאָליציאַנטען גענומען פון ביידע זייטען און אָפּגעפיהרט הינטער די הויכע מויערען פון דער „מאַאַביט־געפענגניש“.

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט“ נ' 261.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען־קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 31-87

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.

נעמט אויך אָן אין לעמשניצע וגעראַשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

Dr. med H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש אין טע נער־שתלעץ קראַנקהייטען, מיט היילונגס־קוואַרץ לאַמפּען (הער־אויספאַל).

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

זאַל פילהאַרמאָניע

XXXV 1892-1927

היינט, מיטוואָך, דעם 16. נאָוועמבער ד. י., 9 אָוונט

גראַנדיעזע XXXV יובילעאום־פייערונג

פון לאַנגיעהריגען גוט־בעקאַנטען געשעפטס־לייטער פון יוד. טעאַטער

ה' **איסר בעזמאַן**

ספּעציעל צו דער יובילעאום־פייערונג ווערט געשפּילט מיט'ן אַנטייל פון די בעליבטע אַמעריקאַנער געסט

אַנאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

דער לעצטער און גרעסטער שלאַגער פון גאַנץ אַמעריקאַ, ווי אויך לעצטענס אין וואַרשאַ

יודעלע'ס בר־מצוה

אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג פון טאָמאַשעווסקי, מוזיק פון שלאָסבערג, רעזשי: היימאַן יאַקובאָוויטש. הויפּט־ראָל „לאה“—אַננאַ יאַקובאָוויטש. צום שלוס: אַ גרויסער דיווערטיסמענט מיט'ן אַנטייל פון אַנאַ יאַקובאָוויטש, זעווקינאַ, בירנבוים, באַלבירסקי, מאַכאַראָווסקי, צווייליך, אויך די טאָכטער פון ה' בעזמאַן, פרל. רעגינאַ בעזמאַן נעהמט אַנטייל אין געזאַנג און דעקלאַמאַציע.

ס'נעהמען אַנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן, מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורסקי, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַל. לייטונג: ל. זעלמאַן אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע־זאַל.

טעלעגראַמען.

יודען טאָרען נישט קויפען קיין פויערישע ערד,
ווייל דאָס אַלטע געזעץ איז נאָך נישט אָפּגעשאַפט. אורטייל פון העכסטען געריכט.

וואַרשאַ, 15. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט). די ידיעות, אַז דער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען האָט זיך בעשעפטיגט מיט דער פראַגע וועגען זונטאָג־רוה זענען נישט ריכטיג. מיטגלידער פון קאָמיטעט האָבען ערקלערט אייער קאָרעספּאָנדענט, אַז דער קאָמיטעט האָט זיינע אַרבייטען פערענדיגט און וואַרט איצט אויף דער שטעלונג פון דער רעגירונג, עס געהט הויפּטזעכליך וועגען אָפּשאַפען די אַמאָליגע בעגרענצונגען פאַר יודען.

וועגען דער לעצטער פראַגע איז היינט געפאַלען אַ וויכטיגער אורטייל פון העכסטען געריכט. אַ פויער האָט געהאַט פערקויפט אַ יודען אַ שטיק לאַנד. דערנאָך האָט ער חרטה געהאַט און פעררופענדיג זיך אויפ'ן אַלטען געזעץ, אַז יודען טאָרען נישט קויפען קיין פויערישע ערד, האָט ער געפאָדערט די קניה מבטל צו מאַכען.

דאָס העכסטע געריכט האָט גע'פסק'נט, אַז אין הסכם מיט'ן אַרטיקעל 126 פון דער קאָנסטיטוציע, קאָן אַ געזעץ אָפּגעשאַפט ווערען דורך אַ ספּעציעלען געזעץ, און דער יוד האָט דעם פּראָצעס פערשפּילט.

פּראָצעס פון דער ווייסרוסישער הראָמאַדע.

ווילנאַ, 15. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). עס ווערען געמאַכט הכנות צום פּראָצעס פון דער ווייסרוסישער הראָמאַדע, וועלכע איז ליקווידירט געוואָרען. בעשולדיגט זענען 59 פערזאָן, פון וועלכע 8 זענען אַנטלאָפען. די מאַטעריאַלען פון דער אויספאָרשונג האַלטען 36 בענד.

א פאַמיליען־פאַטער ווערט גערעכענט פאַר אַן'איינציגען שפּייזער.

וואַרשאַ. 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי בעקאַנט, ווערען נישט פערעכענט פאַר איינציגע שפּייזער רעקרוטען, וואָס האַלטען אויס אַ פרוי, אָדער קינדער. לעצטענס האָט איינער אַ רעקרוט, וועלכער האָט אַ פרוי מיט 3 קינדער זיך געווענדט צום קריגס־מיניסטעריום מ'זאָל איהם פעררעכנען אַלס איינציגער שפּייזער פון דער פאַמיליע. דאָס קריגס־מיניסטעריום האָט דעם רעקרוט אַריבערגעפיהרט אין רעזערוו און האָט וועגען דעם אַרויסגעשיקט אַ צירקולאַר צו די ד.אָ.ק.'ען.

———

אדוואָקאַט טאָרעס איז טאַנזשער.
האַלט אַ רעפעראַט וועגען „יודען און שלום“.

פּאַריז. (יט"אַ). בעת זיין דורכרייזע דורך טאַנזשער האָט שוואַרצבאַרד'ס פערטיידיגער אַדוו. טאָרעס געהאַלטען אַ רעפעראַט אויף דאָס טעמע: „די יודען און דער שלום“. דער רעפערענט האָט צוגעצויגען אַ צאָהלרייכען עולם. נאָכדעם ווי טאָרעס האָט געשילדערט די לאַגע פון איירעפּאַ נאָך דער מלחמה, האָט ער אָנגעוויזען, אַז די פאָלקסמאַסען דורשטען נאָך שלום און די יודען דאַרפען שטעהן אין די ערשטע רייהען פון די פּאַציפיסטישע שטרעבונגען. די יודען דאַרפען מיטווירקען צו דער פעלקער־פערשטענדיגונג. טאָרעס האָט גערעדט וועגען לאַנגען וועג, בעזייט מיט קברים פון די קרבנות פון די מלחמות, וואָס מוז אָבער פיהרען צו דער פערווירקליכונג פון אַלטען יודישען אידעאַל, וועגען אייביגען שלום צווישען אַלע פעלקער.

אויך אין קאַזאַבלאַנקאַ איז טאָרעס אַרויסגעטרעטען אויף אַ פערזאַמלונג, וואָס איז צונויפגערופען געוואָרען דורכ'ן דאָרטיגען פערבאַנד פון דער יודישער יוגענד. טאָרעס איז ענטוזיאַסטיש בעגריסט געוואָרען דורך אַלע פערזאַמעלטע.

רעווי־טעאַטער **NOWOSCI** Piotrkowska, róg Głównej.

סענסאַציע פון לאָדז!

היינט גרויסע פּרעמיערע!

אַקטועלע רעווי אין 12 בילדער

„סאַלאָמע, גיב דיין פיסקעלע“

עס נעהמען אַנטייל נייע אַנגאַזשירטע אַרטיסטישע קרעפטע.

אָנהויב פון די פאָרשט.: 7.30 און 9.45 אָוו. פּרטים אין די פּראָגראַמען און אַפישען.

גענצליך נייער פּראָגראַם!!!

בעקאַנטמאַכונג.

צוליב דער בעקוועמליכקייט פאַר מיינע געעהרטע קונדשאַפט האָב איך איבערגעטראַגן מיין שאַמאָט-אויוען-פאַבריק אין צענטרום דער שטאָדט פּיעטריקאָווער 37 וו איך בעזיץ אַ שעהנעם אויסשטעל פון פערשידענע שאַ מאָט-אייוועז און קיכעז — שעהן און גוט מיט בעקוועמע בעדינגונגען, רעעלע בעהאַנדלונג פאַר דער גוטמאַכער גאַראַנטירט.

J.H.Grynholc, Piotrkowska 37

אין הויף, רעכטע אפיציגע 418

אל תהי צדיק הרבה

ואל תתחכם יותר! — זיי נישט צופיל חכם.

אַז די דאַרפסט שרייבען און ערלעדיגען סאַנדראָווע ואַלען ואַלסטו גלייך קומען צולויפען אין ביורא

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס דורך'ן אומסטאַו, הלאַוועלעס, ואַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט און פוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאַ-מיסאַריאַט-רושאַנדו, ביטעס וועגען דירות און אָרושאַנ-ראָוועמטשי, און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוואַניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

עצות וועגען מיליטער-ענינים

ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטערישען ספּעציאַליסט פון 4-7 אָוו.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאַדניא 52

שנעל רעיעל און ביליג!

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37=63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	12-9½ 5-4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערוועז און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד"ר על־אַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד"ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען אַ א. וו. פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון בעשטראַהלונג אינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס אויף פערלאַנג — היזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהם ן אָן:

ד"ר ווילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נמ.
ד"ר לאָושינסקי מטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	5—7

קינסטליכע ציינער, קאָראָנען, מאָסטען א. ע. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

ז פּערקויפן ביליג

צ אַ זאַקען=מאַשין

156-קער מיט אַ הוי-בער, מיט אַ נאָענט, טאָפּעלט-זויל אין אַ גוטען צושטאַנד. ערקונדיגען זיך ביי ישראל שלום פוקס אין זגיערזש הויז דראַבינקאָווסקי

Dr HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגן אויף

2 נאַווראָט 2

נעמט אָן ביז 10 פריה, 1—3 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכם. 399

לעבער

צו נעהמען אויף דער מאַשין ווערען אָנגענומען ביי

ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.

נעמט אָן פון 12—3 נאָכם. און פון 6—9 אָוונד.

Dr. med.

I. Dynenson

קינדער-קראַנקהייטען

9 פּאָלודניאָוואַ 9

טעלעפאָן 23-70

צוריקגעקעהרט.

נעהמט-אָן פון האַלב 5 ביז 6 און אין דער לעטשניצע „סאַלוס" פּיליצקאַ 41, פון 12½—1½

בעקאַנטמאַכונג!!!

דערמיט ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אַז

געברידער טויבע,

וועלכע האָבען זיך בעריהמט געמאַכט אין גאַנץ פוילען בעזונדערס אין לאָדז מיט זייער אויסגעצייכנעט שפּילען, גוטער און צופרידענשטעלענדער בעהאַנדלונג צמפּעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אַנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען אויף פאָלגענדע אַדרעסן:

נאָוואַ-צעגעלניאַנאַ 22,
אַל. 1-טער מאַי 18,
ווסכאָדניאַ 18.

בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואָס קומען פאַר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אָנגענומען. — געדענקט די אַדרעס!

י. טויבע.

שטיהל געבעטע

פערשידענע פאַסאָנער פון גאָבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ-צעראַטע שטעהען אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל

ווי אויך טאַפּעציר-געגענשטענדען

קאָזעטקעס די נייעסטע פאַסאָנער, מאַטראַצען אין 3 גאַטונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאַלאָן=גאַרניטורלעך, אויף זייד=פּאַטעליקעס, ווי אויך גאָנדאָלקעס, קאַווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספּרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאָל-סטערן פאַר טאַפּעצירער פערשידענע פאַסאָנער פון בעסטען אויסאַרבייטען האָלץ

בעקומט איהר — נאָר ביי — **ג. לעווקאָוויטש, פּולנאָצנאַ 5.**

Dr. med.

S. KANTOR

ספּעציאַליסט פון הויט-און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט רענטגען שטראַהלען און קוואַרץ-לאַמפּ. ...

פּיעטריקויער 144 (עק וואָלטשאַנסקאַ)

טעלעפאָן 29-45.

עמפּפאַנגט פון 8—2 מיטאָג פון 5—8 אין אָוונד. אין "Sanitas" ציגעל-גאַס 29 פּראָגל' פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען

פאַר שוואַכבעפעהיגטע, שווער-ערציהבארע קינדער. שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, טויב-שטומהייט)

Dr. med.

A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט

עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען

Cegielniana 6, tel. 51-89

עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוונד.

Lekarz D-ta

JULJUSZ

Olszaniecki

נעהמט אָן פון 11 ביז 2 נאָכמ. און פון 7 ביז 8 אין אָוונד. אויסשליסליך צאָהן-ציהען כירורגישע הילף.

Cegielniana 57 t. 61-40

ס'איז פערלוירען געוואָרען 338

א בעשיינינגונג

אויפ'ן נאָמען יצחק לייב גערטנער אויף אַ געקויפט פערד. אָפּצוגעבען צו גערטנער דרעוונאָווסקאַ 4.

לערן-מעדלעך

וואָס קענען נייען אויף אַ מאַשין באַלד געזאָהלט קענען זיך מעלדען פּיעטרי-קאָווער 38 ביי פרידע. 349

מעבעל	קויפט נישט קיין	מעבעל

מעבעל

בעפאָר איהר איבערציוגט אייך נישט אין מיין

44 מעבעל-געשעפט 44

גדאַנסקאַ (דלוגאַ)

טעלעפאָן 62=56

CH. ŁAZNIK

נור ביי מיר קענט איהר בעקומען פערשידענע **מעבעל** שעהן גוט און ביליג.

בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, פּעלצען, נייי-מאַשינען, סאַמאָוואַרען, אנציגער א. א. וו. איך צאַהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבערציגט אייך.

ZAKŁAD RYSOWNICZY i malowania ręcznego

M. Szwarcowski

NARUTOWICZA 36, tel 35-25.

stale na składzie wielki wybór wzorów do haftu ręcznego i maszynowego. – Ceny niżej konkurencyjne. 970

אַ גרויסער אויספערקויף פון

מאַלער=שאַבלאָנען

ביי א. פישאָוויץ, לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 9

ביליג צו פערקויפען אַ קריטע=מאַשין. 256

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר רען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8

telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

הויט און ווענערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28,

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (ה-ר-אויספּאַל)

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. אין דערהיים פון 6-8 אָוו.

ערשטקלאַסיגער 336

שניידער-אַטעליער

A. Rogozinski

85 PIOTRKOWSKA 85

נעהמט אָן בעשטעלונגען לויט די נייעסטע פאַסאָנען.

צו קאָנקורענץ=פּרייזען.

איך בעזיץ אַ פּראָנטאָווע וואוינונג

אויף דער נאָוואָמיעסקאַ גאַס

און איך וויל זיך בעטייליגען אין שותפות מיט אייניעם, וואָס האָט סוויטער-מאַשינען.

צו ערפאַהרען אויף נאָוואָמיעסקאַ 7 פראָנט אין קאָוויאַרניע פון 10 ביז 3 נאָכמ. 332

8-טונג, טאַפּעציר-מייסטער!

מיר פאָדערן אייך אויף מיטגלידער און נישט-מיטגלידער

צו קומען זיך רעגיסטרירען

אין פעראיין אויף פּאָלודניאָוואַ 4 היינט, מיטוואָך, דעם 16 נאָוועמבער, 7 אַ זייגער אָוו., אויב נישט פערלירט איהר אייער רעכט אויף צו פיהרען אַ ווערקשטעל, לויט דעם צעכען-געזעץ.

די פערוואַלטונג. 352

פאָדערט איבעראַל — נאָר די פּאַ-טענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent געצייכענט מיט דער פאַבריקס-מאַרקע

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 8 יאָהר שטעהט אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל:

יקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בע-... אַמעריקאַנקעס קינדער-וועגעלעך, קינ-... בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך טעטער-מאַס.

מאַטראַצען

געבעטע, שאַמאָטאַ-ווע און האַנאַריסקע קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ... אַדער ברוין 17 זל., פּאַלאַנע-בעטלעך 14 זל.

... בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פּרייזען. הורט. ... רעפּעראַטורען. דעטייל.

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעלעפאָן 85=31.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31=08

הײלט גאַנץ שמערצלאָז קראַנקע ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרייזען. 1421

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

אין ערצטליך=דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16=33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 — 2
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט. 5-4 זונ.	1—2
ד"ר היינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	12—2 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א. א. וו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען=אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען. פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען. קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער. אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.